

ONDERZOEK

WEDERZIJDSE BEELDVORMING ARTSEN EN VERPLEEGKUNDIGEN

VERSIE: Artsen

Maart 2008

In opdracht van
NURSING
MEDISCH CONTACT

Uitgevoerd door
MWM2
Bureau voor online onderzoek

Managementsamenvatting

Stellingen verpleegkundigen en artsen

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen hoe artsen verpleegkundigen zien en vice versa. In deze versie van het onderzoek zijn alle respondenten arts.

Het grootste deel van de respondenten vindt dat zowel verpleegkundigen als artsen goed op hun taken zijn toegerust. Het percentage dat vindt dat artsen goed op hun taken zijn toegerust is hierbij iets hoger (respectievelijk 92% en 97%).

Iets meer dan de helft van de respondenten is het (helemaal) eens met de stelling dat het aanzien van verpleegkundigen groot is. Het aanzien van artsen vinden 8 op de 10 respondenten groot.

Bijna de helft van de respondenten is het (helemaal) eens met de stelling dat verpleegkundigen in de regel een betere vertrouwensband hebben met patiënten dan artsen. Met de stelling dat er aan de samenwerking tussen artsen en verpleegkundigen nog veel valt te verbeteren is ruim drie kwart het (helemaal) eens.

Karaktereigenschappen verpleegkundigen en artsen

Bijna drie kwart van de respondenten vindt verpleegkundigen meer assertief dan volgzzaam. 64% vindt verpleegkundigen meer bescheiden dan arrogant. Het grootste deel van de respondenten, 85%, vindt verpleegkundigen toegankelijk.

Artsen worden door een grote meerderheid (94%) gezien als meer assertief dan volgzzaam. Ruim 8 op de 10 respondenten vinden artsen (neigend naar) arrogant. Tenslotte vindt ruim de helft van de respondenten artsen meer toegankelijk dan niet toegankelijk.

Cases

Wanneer het sterven van een patiënt lijkt te naderen vindt iets meer dan de helft van de respondenten het de taak van de arts om de familie te bellen. Wanneer een contactpersoon van een patiënt toestemming moet geven voor het toepassen van bepaalde maatregelen vinden 8 van de 10 respondenten het de taak van de arts om te bellen.

Het feit dat verpleegkundigen nog steeds taken uitvoeren die niet zinvol of zelfs risicovol blijken vindt ruim de helft van de respondenten vooral te wijten aan de arts.

Verschillen verpleegkundigen en artsen

Verpleegkundigen vinden minder vaak dat artsen goed op hun taken zijn toegerust dan de artsen zelf. Verpleegkundigen vinden vaker dan artsen dat het aanzien van artsen groot is. Tevens vinden zij vaker dat verpleegkundigen in de regel een betere vertrouwensband hebben met patiënten. Ook vinden verpleegkundigen vaker dat er nog veel valt te verbeteren aan de samenwerking tussen artsen en verpleegkundigen.

Artsen zien verpleegkundigen vaker als (neigend naar) assertief dan verpleegkundigen zelf. Ook zien zij verpleegkundigen vaker als (neigend naar) arrogant.

Artsen zien zichzelf vaker als (neigend naar) bescheiden dan verpleegkundigen, die artsen vaker (neigend naar) arrogant vinden. Verpleegkundigen beoordelen artsen als minder toegankelijk dan artsen zelf.

Wanneer het sterven van een patiënt lijkt te naderen vinden verpleegkundigen vaker dan artsen dat het bellen van de familie een taak is van de verpleegkundige.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting.....	2
Inleiding	5
Achtergrond en doel van het onderzoek.....	5
Opzet van het onderzoek	5
Respons.....	5
Indeling van het rapport.....	5
Achtergrondvariabelen	5
Stellingen verpleegkundigen en artsen	6
Functioneren verpleegkundigen en artsen	6
Aanzien verpleegkundigen en artsen	7
Vertrouwensband patiënten	8
Samenwerking verpleegkundigen en artsen.....	8
Karaktereigenschappen verpleegkundigen en artsen	9
Verpleegkundigen	9
Artsen.....	12
Intramurale setting	15
Case 1.....	15
Case 2.....	15
Case 3.....	16
Case 4.....	16
Case 5.....	17
Case 6.....	17
Extramurale setting.....	18
Case 1.....	18
Case 2.....	18
Case 3.....	19
Case 4.....	19
Case 5.....	20
Case 6.....	20
Vergelijking Artsen en Verpleegkundigen	21
Stellingen verpleegkundigen en artsen	21
Het functioneren van verpleegkundigen en artsen	21
Het aanzien van verpleegkundigen en artsen	22
Vertrouwensband patiënten	23
Samenwerking verpleegkundigen en artsen.....	23
Karaktereigenschappen verpleegkundigen en artsen	24
Verpleegkundigen	24

Artsen.....	27
Intramurale setting.....	30
Case 1.....	30
Case 2.....	31
Case 3.....	32
Case 4.....	33
Case 5.....	33
Case 6.....	34
Extramurale setting.....	35
Case 1.....	35
Case 2.....	35
Case 3.....	36
Case 4.....	36
Case 5.....	37
Case 6.....	37
Bijlage 1. Respondentenprofiel.....	38
Bijlage 2. Vragenlijst.....	39

Inleiding

Achtergrond en doel van het onderzoek

De relatie tussen artsen en verpleegkundigen is aan het veranderen. Niet alleen werken zij meer dan vroeger op basis van gelijkwaardigheid met elkaar samen, ook de onderlinge taakverdeling verschuift. Om deze veranderende relatie in beeld te brengen, komen de redacties van Medisch Contact en Nursing op 4 april met een gezamenlijke special over de arts en de verpleegkundige. Als input voor deze special is een enquête gehouden onder artsen en verpleegkundigen. Het doel van deze enquête is het in beeld brengen hoe artsen verpleegkundigen zien, en vice versa. Hierbij willen zij antwoord krijgen op de volgende onderzoeksvragen:

Hoe is het beeld van artsen t.o.v. verpleegkundigen? En vice versa?

Op basis van verscheidene casus; bij wie dient verantwoordelijkheid te liggen? En weet men in welke mate men verantwoording heeft?

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is online afgenomen onder artsen die geabonneerd zijn op 'Medisch Contact'. Exact dezelfde vragenlijst is tevens afgenomen onder verpleegkundigen die geabonneerd zijn op 'Nursing'. Deze zijn allen benaderd via een email met het verzoek de vragenlijst in te vullen.

Respons

Het veldwerk van dit onderzoek is gehouden van 25 februari 2008 tot en met 6 maart 2008. In totaal zijn 1955 artsen benaderd om mee te doen aan dit onderzoek, waarvan 577 het onderzoek volledig hebben ingevuld. Dit komt neer op een netto responspercentage van 29,5%. Na opschoning van de data blijven er uiteindelijk 572 respondenten over. 91 personen zijn wel begonnen aan het onderzoek, maar hebben dit niet afgemaakt. Onder verpleegkundigen hebben 254 van de 1938 benaderde respondenten het onderzoek afgerond, wat neerkomt op een netto responspercentage van 13,1%.

Indeling van het rapport

In deze rapportage staat een grafische weergave van de resultaten centraal. Boven de grafieken wordt een beknopte beschrijving gegeven van de belangrijkste en/of meest opvallende resultaten. Zijn de antwoorden van respondenten op een bepaalde vraag afhankelijk van een van de achtergrondvariabelen (leeftijd, geslacht en functie (arts/verpleegkundige)), dan wordt dat onder de grafiek vermeld. Het criterium op grond waarvan de resultaten van een vraag worden afgezet tegen een achtergrondvariabele is dat een χ^2 toets aanduidt dat deze relatie statistisch significant is (bij een significantieniveau van $\alpha = ,05$).

De bijlage bevat de vragenlijst die gebruikt is bij dit onderzoek. Een overzicht van de volledige open antwoorden wordt meegeleverd als apart PDF-bestand.

Achtergrondvariabelen

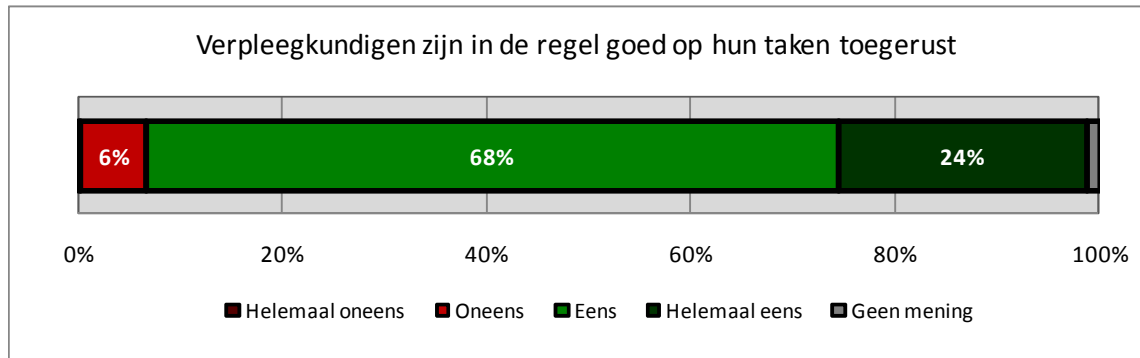
De achtergrondvariabelen op basis waarvan de analyses worden gedaan zijn hieronder vermeld. Bij de variabele 'leeftijd' zijn de antwoordcategorieën teruggebracht tot '40 jaar of jonger' en 'ouder dan 40 jaar', enerzijds ten behoeve van de overzichtelijkheid en anderzijds omdat op deze manier met een groter aantal respondenten per leeftijdscategorie te werken.

- Geslacht (Man | Vrouw)
- Leeftijd (40 of jonger | 40 of ouder)
- Functie (Arts | Verpleegkundige)

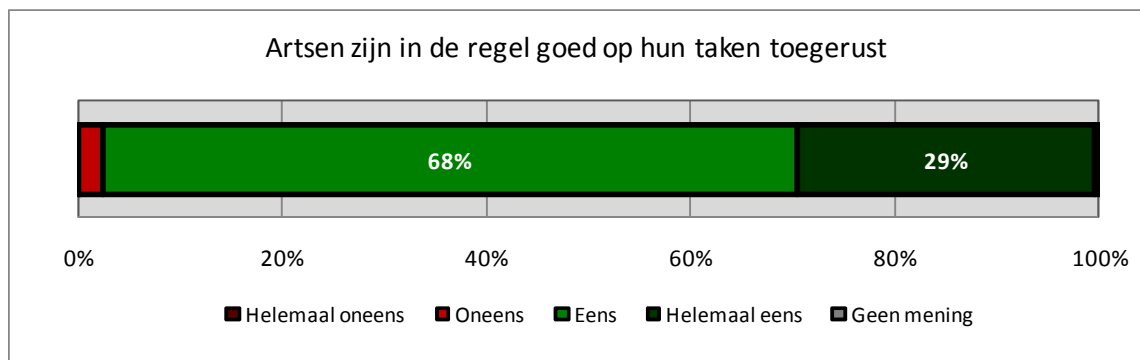
Stellingen verpleegkundigen en artsen

Functioneren verpleegkundigen en artsen

De artsen is gevraagd of zij vinden dat verpleegkundigen goed op hun taken zijn toegerust. Meer dan 9 op de 10 respondenten is het (helemaal) eens met deze stelling.

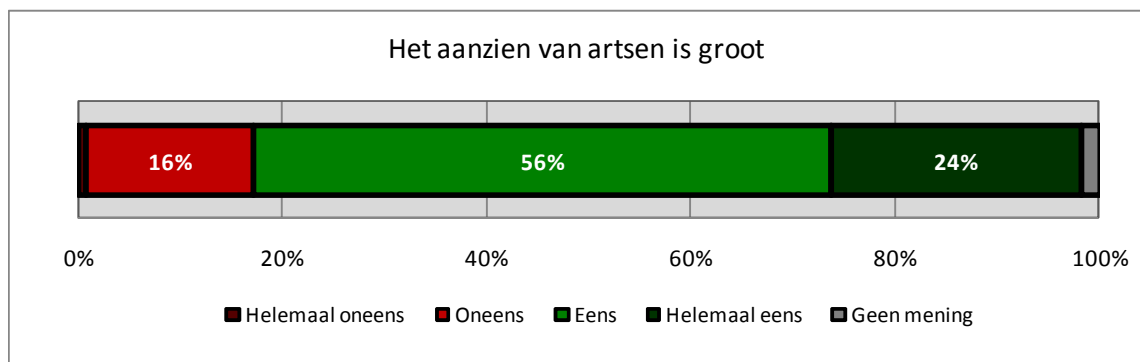
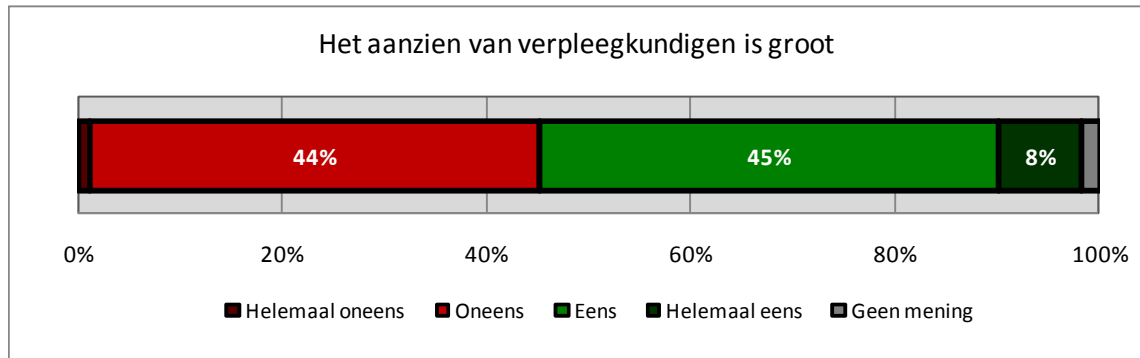

Dezelfde vraag is opnieuw gesteld, maar nu met betrekking op artsen. Bijna alle respondenten (97%) vinden dat artsen goed op hun taken zijn toegerust.

Aanzien verpleegkundigen en artsen

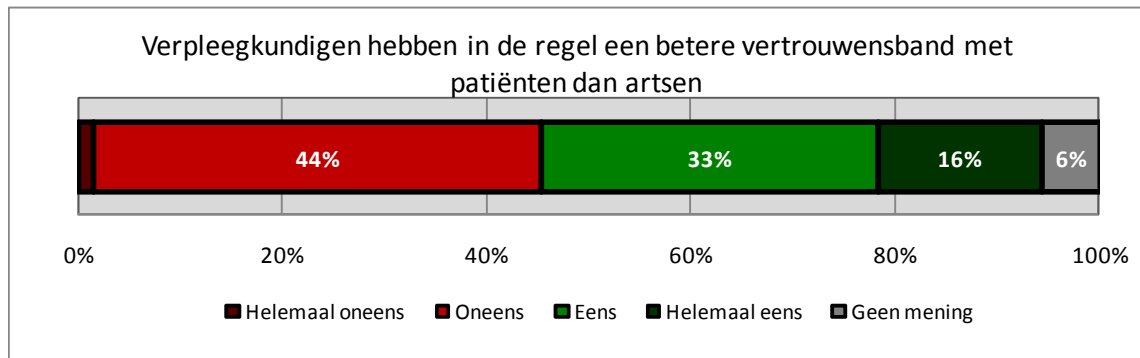
Vervolgens is de respondenten gevraagd het aanzien van respectievelijk verpleegkundigen en artsen te beoordelen. Bijna de helft van de artsen vindt het aanzien van verpleegkundigen niet groot vindt, terwijl 8 op de 10 dat wel van hun eigen vak vindt.

LEEFTIJD. Wanneer de respondenten die geen mening hadden buiten beschouwing worden gelaten, zijn respondenten van 40 jaar of jonger het vaker (helemaal) oneens met de stelling dat het aanzien van verpleegkundigen groot is. Respondenten ouder dan 40 jaar zijn het vaker eens met deze stelling.

Vertrouwensband patiënten

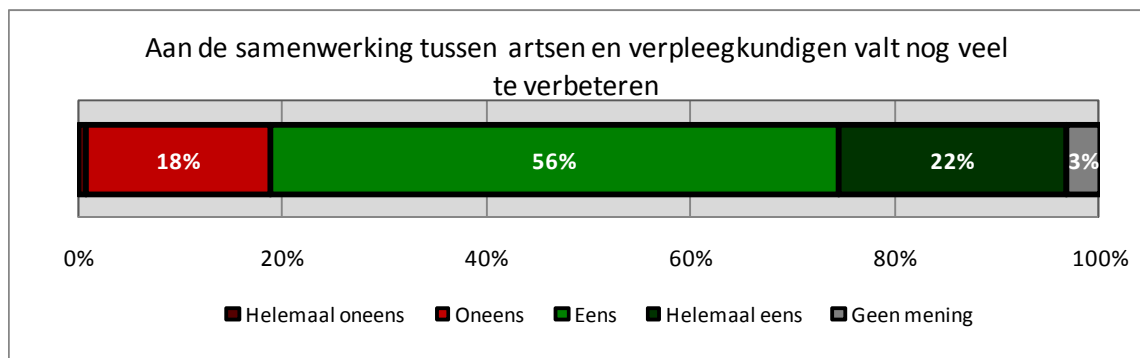
Aan de respondenten is de stelling “verpleegkundigen hebben in de regel een betere vertrouwensband met patiënten dan artsen” voorgelegd. De meningen over deze stelling zijn verdeeld; 46% van de respondenten is het hiermee (helemaal) oneens, een iets groter aantal (49%) is het (helemaal) eens met de stelling.

LEEFTIJD. Respondenten van 40 jaar of jonger zijn het vaker (helemaal) eens met deze stelling dan respondenten ouder dan 40 jaar, die vaker geen mening hebben over de stelling.

Samenwerking verpleegkundigen en artsen

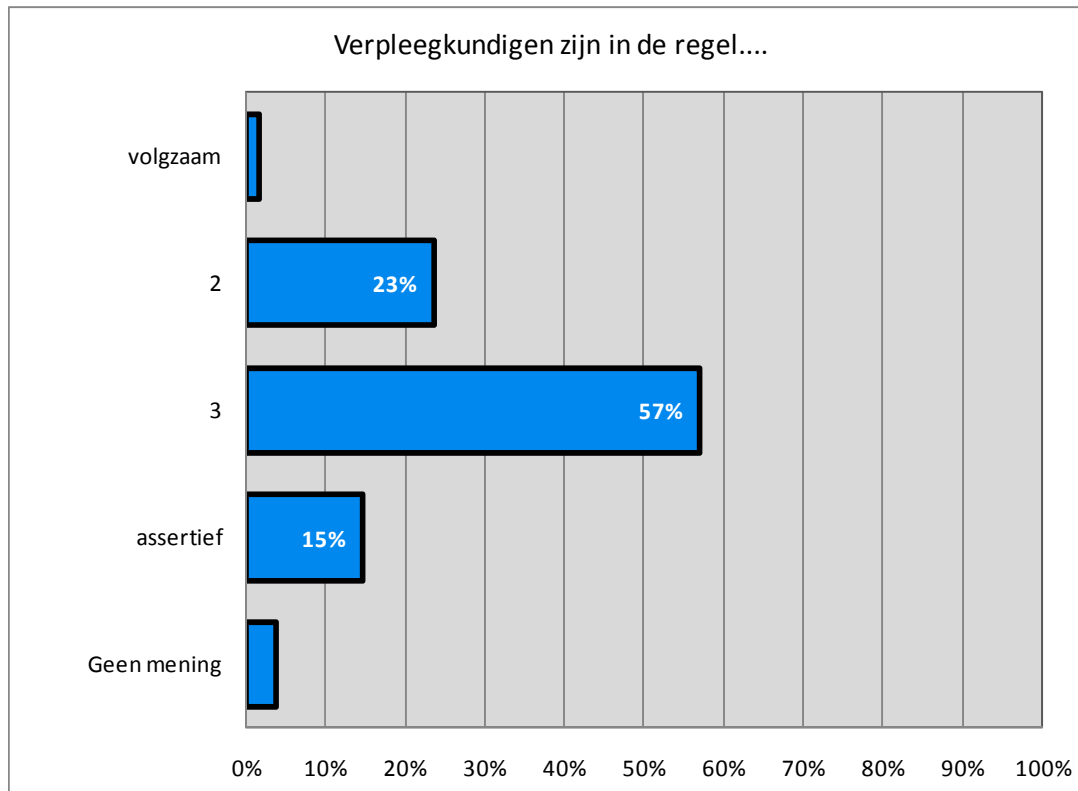
Tenslotte is de artsen in dit onderzoek gevraagd of aan de samenwerking tussen artsen en verpleegkundigen veel te verbeteren valt. Meer dan drie kwart van de respondenten geeft aan dat er inderdaad nog veel te verbeteren valt aan de samenwerking tussen artsen en verpleegkundigen. Bijna een vijfde is het oneens met deze stelling.

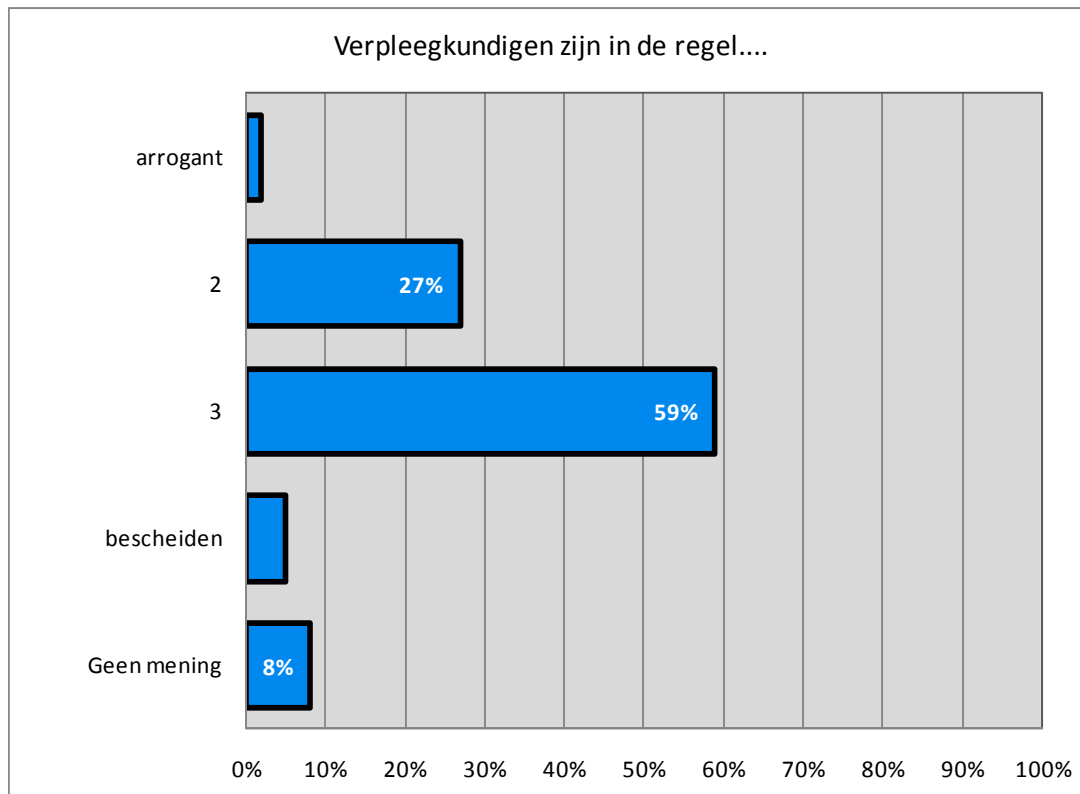
Karaktereigenschappen verpleegkundigen en artsen

Verpleegkundigen

Respondenten is gevraagd verpleegkundigen te beoordelen op een schaal met als uitersten twee tegengestelde karaktereigenschappen. Allereerst moest worden beoordeeld of verpleegkundigen volgzzaam dan wel assertief zijn. Bijna drie kwart van de artsen in dit onderzoek beoordeelt verpleegkundigen als (neigend naar) assertief.

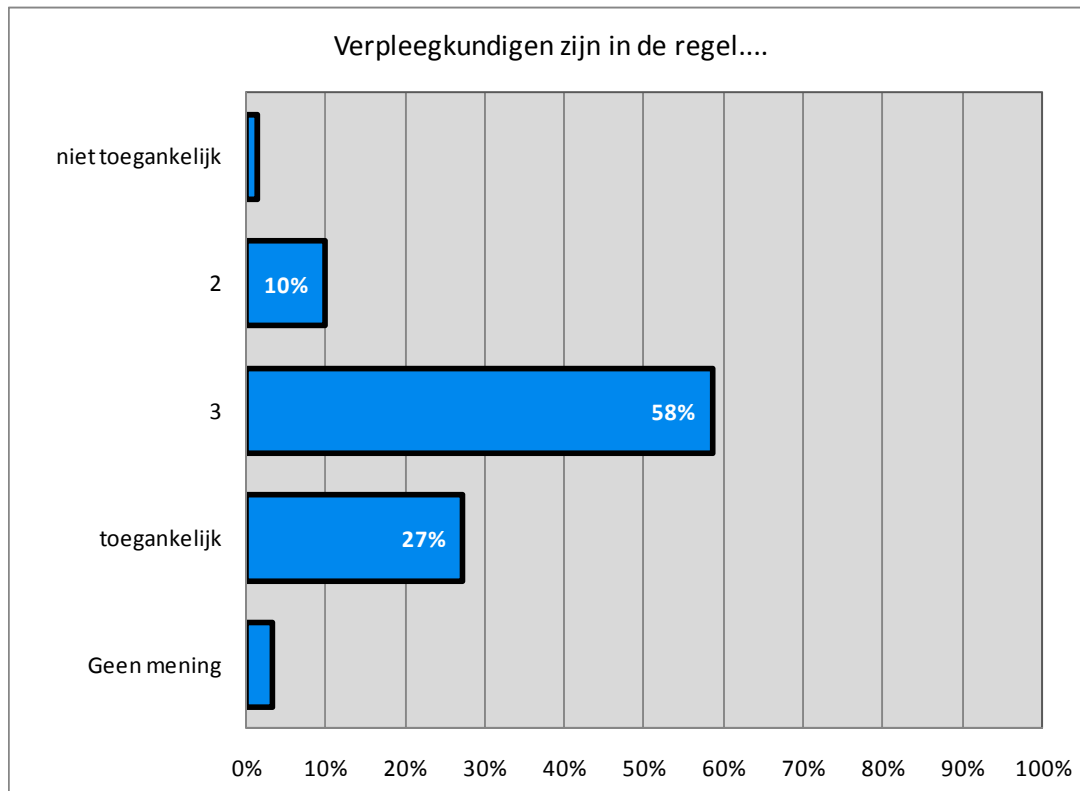
Vervolgens moest de respondent aangeven of verpleegkundigen arrogant of bescheiden zijn. Het merendeel van de respondenten (64%) vindt verpleegkundigen meer bescheiden dan arrogant.

LEEFTIJD. Respondenten van 40 jaar en jonger vinden verpleegkundigen vaker (neigend naar) arrogant dan respondenten ouder dan 40 jaar, die de verpleegkundigen vaker als (neigend naar) bescheiden beoordelen.

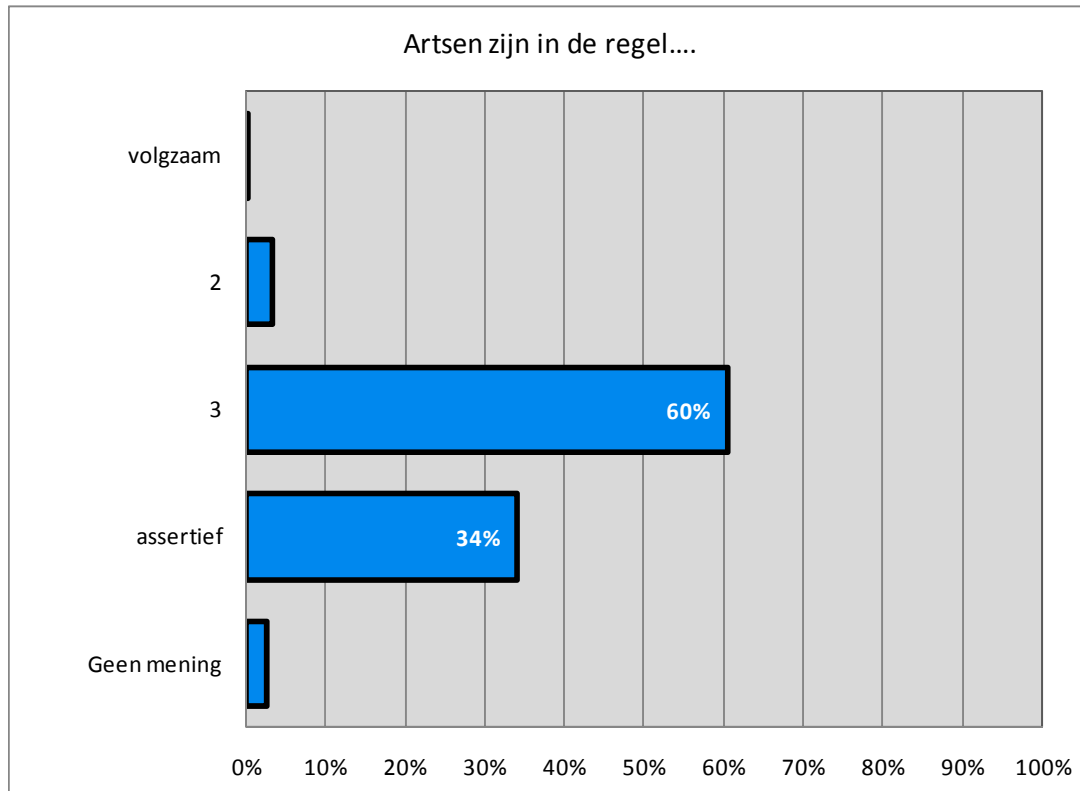
GESLACHT. Mannelijke artsen in dit onderzoek beoordelen verpleegkundigen vaker als (neigend naar) bescheiden dan vrouwelijke artsen, die verpleegkundigen vaker (neigend naar) arrogant vinden.

Tenslotte is respondenten gevraagd of men verpleegkundigen toegankelijk of niet toegankelijk vindt. Het grootste deel van de respondenten (85%) vindt verpleegkundigen meer toegankelijk dan niet toegankelijk.

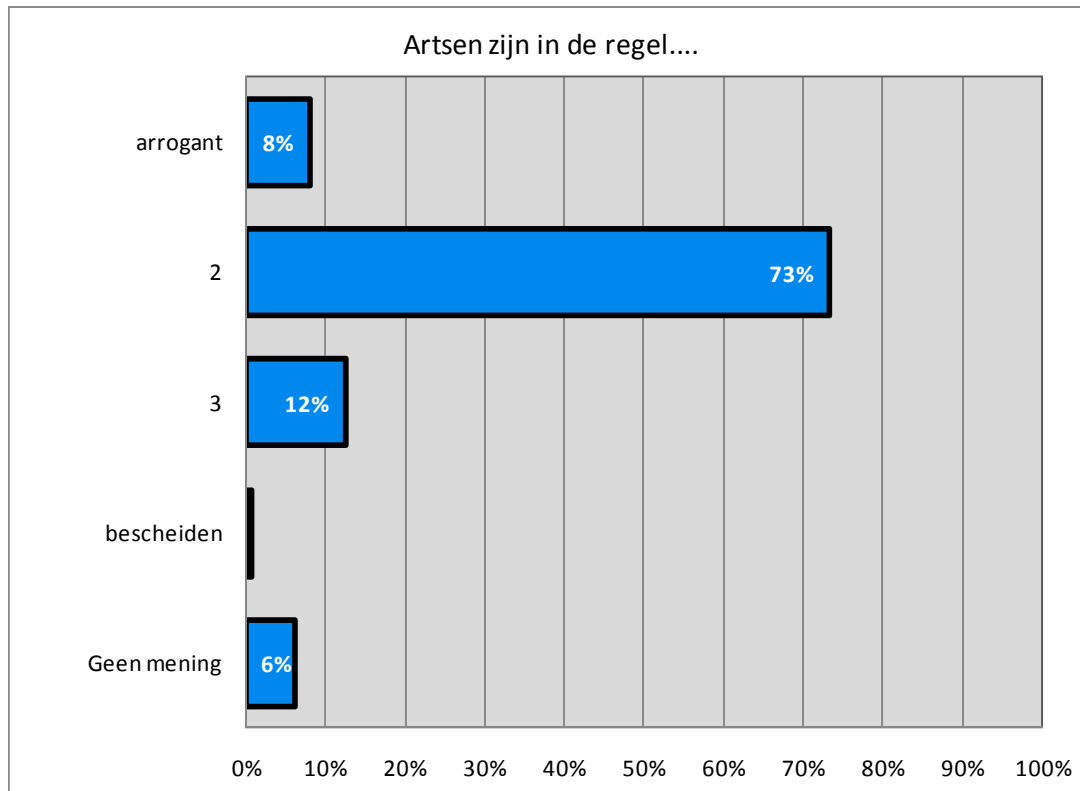

Artsen

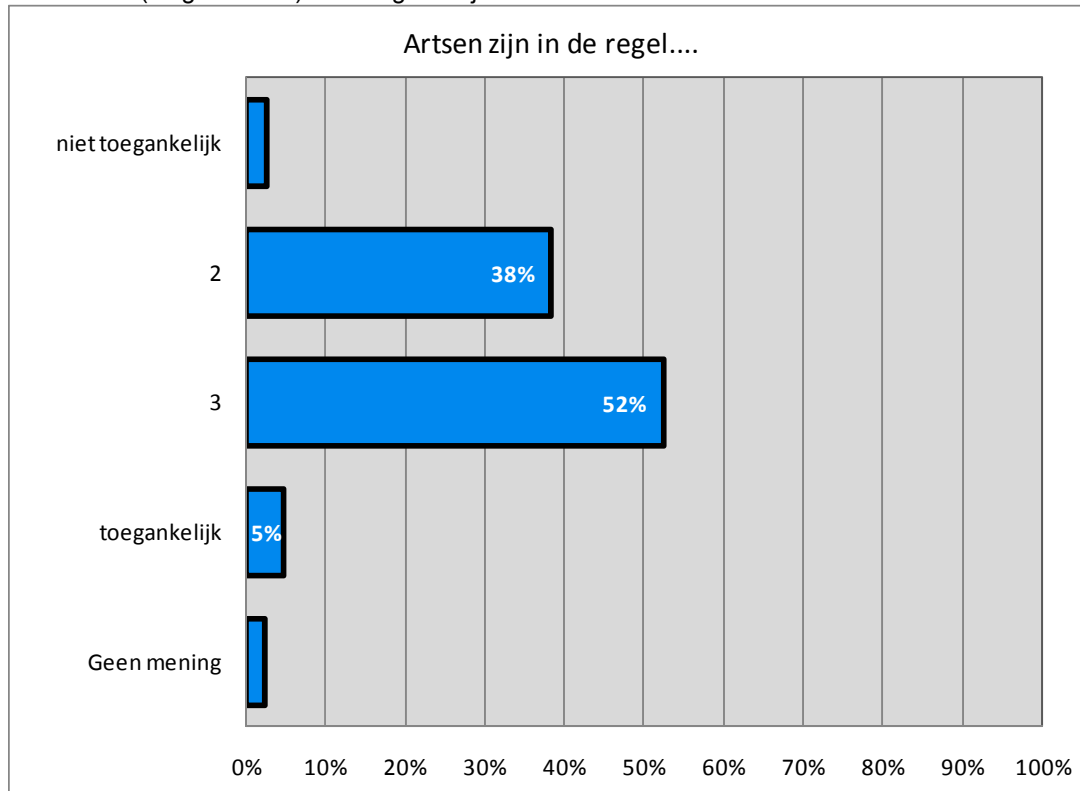
Artsen zijn door de respondenten beoordeeld op dezelfde karaktereigenschappen als de verpleegkundigen in de vorige paragraaf. Artsen worden door een grote meerderheid (94%) van de respondenten gezien als (neigend naar) assertief.

Vervolgens is respondenten gevraagd of zij artsen zien als bescheiden dan wel als arrogant. Iets meer dan 8 op de 10 respondenten vindt artsen (neigend naar) arrogant.

Als laatste hebben respondenten beantwoord in hoeverre zij artsen toegankelijk vinden. Een meerderheid van de respondenten (57%) vindt artsen (neigend naar) toegankelijk. Meer dan 4 op de 10 respondenten vindt artsen (neigend naar) niet toegankelijk.

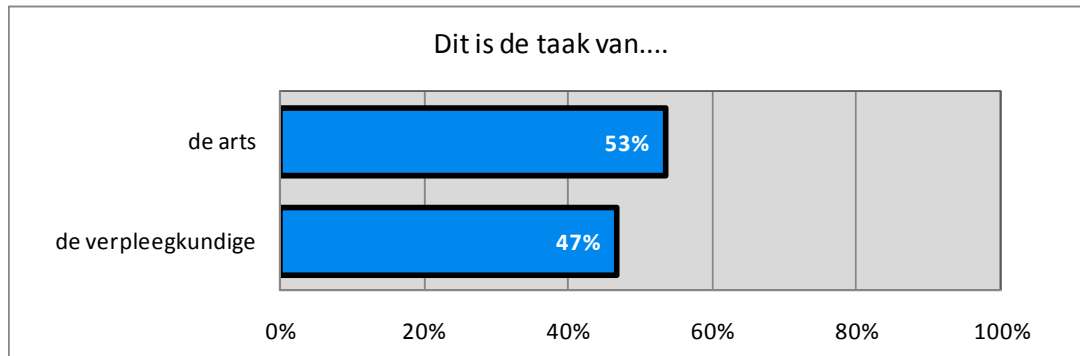

Intramurale setting

In het tweede deel van het onderzoek is respondenten een aantal cases voorgelegd waarover hun mening is gevraagd. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen respondenten die in een intramurale setting, en respondenten die in een extramurale setting werken. 311 van de 572 respondenten in dit onderzoek werken in een intramurale setting.

Case 1

“Bij mevrouw El Hoceini lijkt het sterven te naderen.” Respondenten is gevraagd wiens taak zij het vinden de familie te bellen. Iets meer dan de helft van de respondenten vindt dit de taak van de arts, iets minder dan de helft vindt dat de verpleegkundige dit behoort te doen.

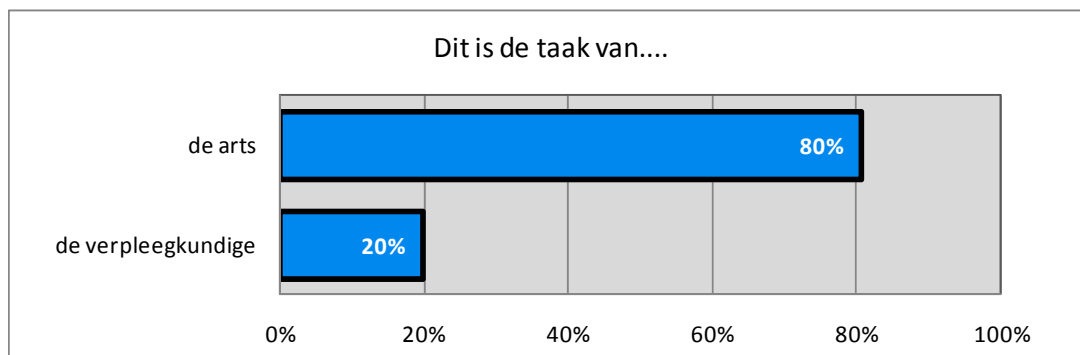

Een veelgenoemde reden waarom de arts moet bellen is de diegene primair verantwoordelijk is. Als een reden waarom verpleegkundigen zouden moeten bellen wordt onder andere het betere contact met de familie genoemd.

Case 2

“Op de afdeling chirurgie verblijft de heer Lapjes (72 jaar). Drie dagen na OK schiet hij binnen enkele uren in een delier, is extreem angstig, heeft hallucinaties en staat in paniek op de gang. De enige uitweg is, in overleg met de psychiater, de heer te fixeren op bed (aan enkels, handen en buik) en Haldol te spuiten. De eerste contactpersoon moet worden gebeld om toestemming te geven voor het gebruik van deze middelen en maatregelen.”

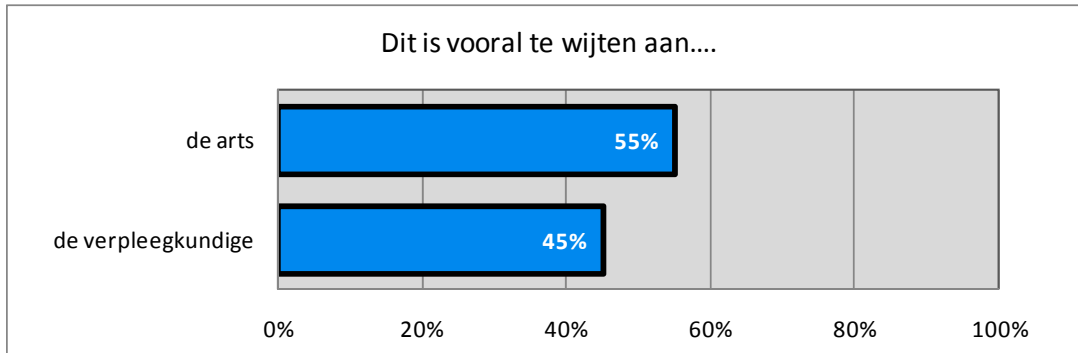
Respondenten is gevraagd of zij vinden dat dit de taak is van de arts of de verpleegkundige. 8 op de 10 respondenten vinden dit de taak van de arts.

GESLACHT. Mannelijke respondenten vinden dit vaker de taak van de verpleegkundige dan vrouwelijke respondenten.

Case 3

Respondenten is gevraagd of het feit dat er nog steeds verpleegkundige handelingen worden uitgevoerd die na wetenschappelijk onderzoek niet zinvol of zelfs risicovol blijken te zijn (zoals preoperatief scheren) vooral te wijten is aan artsen of verpleegkundigen. Een meerderheid van de respondenten vindt dat dit vooral te wijten is aan de arts.

LEEFTIJD. Respondenten van 40 jaar en jonger vinden vaker dan oudere respondenten dat dit te wijten is aan de verpleegkundige.

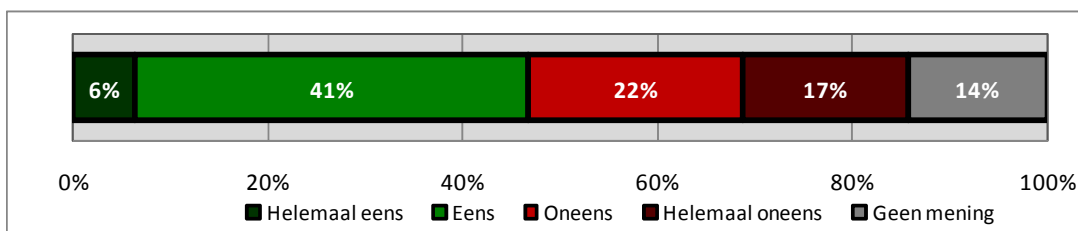
GESLACHT. Mannen in dit onderzoek vinden vaker dat dit te wijten is aan de arts dan vrouwen.

Respondenten die vinden dat dit vooral te wijten is aan de arts noemen bijvoorbeeld dat deze verantwoordelijk is voor de protocollen. Degene die vinden dat dit te wijten is aan de verpleegkundige noemen onder andere als reden dat deze zelf op de hoogte dient te blijven van ontwikkelingen.

Case 4

“Irene Zuurbier (21) is opgenomen op de PAAZ. Ze heeft wanen, kampt met een bipolaire stoornis. De familieband is hecht. Moeder eist dat een haar bekende wintigenezer langskomt die gedurende twee uur een ritueel zal uitvoeren. Irene lijkt dit ook zelf te willen. Onder het motto ‘baat het niet, dan schaadt het niet’ mag het ritueel worden uitgevoerd.”

Respondenten is gevraagd in hoeverre zij het met bovenstaande situatie eens zijn. Bijna de helft (47%) van de respondenten geeft aan het eens te zijn met deze situatie.

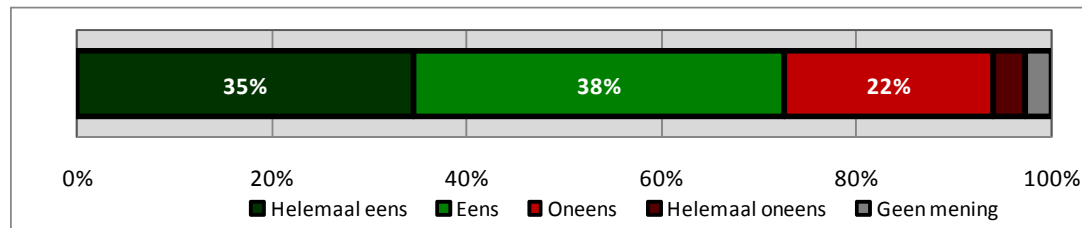

Ondervraagde artsen die het hiermee helemaal oneens zijn noemen bijvoorbeeld als reden dat je hierdoor de indruk werkt mee te gaan in dit soort praktijken. Een veel genoemde reden waarom men het wel eens is met de stelling is dat het ritueel niet schadelijk is.

Case 5

“Achmed Örgun wordt voor de vijfde maal opgenomen op de afdeling Oncologie. Uit onderzoek blijkt dat er geen levermetastasen zijn. De verpleegkundige heeft een goede band met de heer Örgun en hoort zijn diagnose nog voordat de behandelend arts dit aan zijn patiënt heeft kunnen vertellen. Op de gang van de verpleegafdeling komt de patiënt opgewekt op haar af en vraagt terloops hoe het met zijn lever is gesteld. Zij zegt dat zij van niets weet.”

Het handelen van de verpleegkundige is beoordeeld door de respondenten. Bijna drie kwart (73%) van de respondenten geeft aan het eens of helemaal eens te zijn met het handelen van de verpleegkundige.

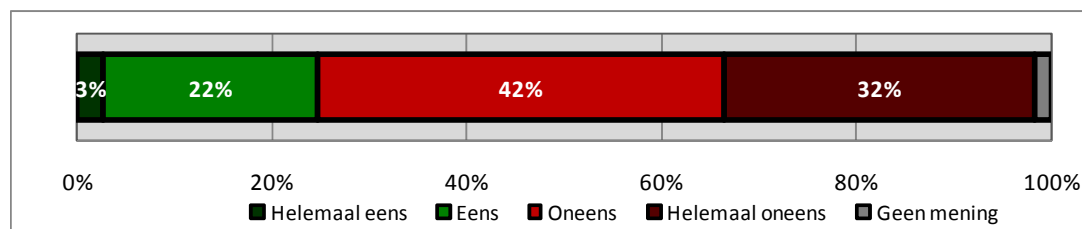
LEEFTIJD. Respondenten ouder dan 40 jaar zijn het vaker dan jongeren (helemaal) oneens met het handelen van de verpleegkundige.

Een veel genoemde reden waarom ondervraagde artsen het hiermee niet eens zijn is dat zij vinden dat liegen onjuist is. Degenen die het hiermee eens zijn noemen vaak als reden dat de arts degene is die deze informatie behoort te verstrekken.

Case 6

“De verpleegkundigen op de afdeling hebben jarenlange ervaring. Als patiënten bepaalde medicatie niet langer nodig hebben, doen deze verpleegkundigen tijdens artsensite een voorstel tot het wijzigen van de medicijnopdrachten. Soms gebeurt dat echter pas als zij de medicijnen al hebben afgebouwd.”

Respondenten is gevraagd of zij het eens zijn met deze situatie. Bijna drie kwart (74%) van de respondenten is het hier (helemaal) mee oneens.

Degenen die het hier (helemaal) oneens mee zijn noemen vaak als reden dat de arts verantwoordelijk is voor de medicatie. De respondenten die het hiermee eens zijn vinden bijvoorbeeld dat ervaren verpleegkundigen hierin zelfstandig kunnen beslissen.

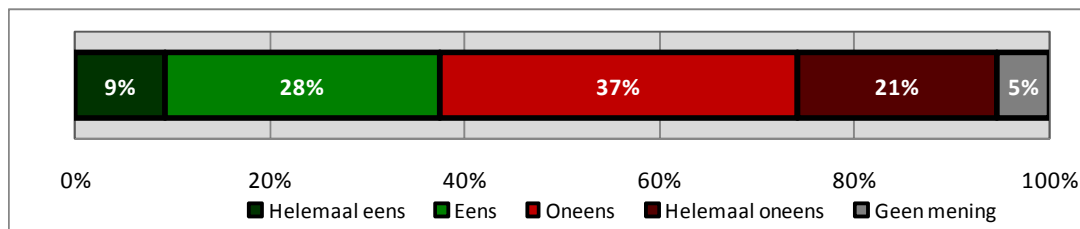
Extramurale setting

In dit hoofdstuk hebben respondenten die in een extramurale setting werken een aantal cases voorgelegd gekregen. Van de 572 respondenten in dit onderzoek werken 248 in een extramurale setting.

Case 1

“De heer Van der Zwam werkt als buschauffeur. Hij zit momenteel ziek thuis vanwege een ernstige verslechtering van zijn diabetes type 2. De wijkverpleegkundige vermoedde het al, maar nu vertrouwt hij haar ook toe dat hij veel drinkt, namelijk zo’n zes halve liters bier per dag. Hij vraagt haar het niemand te vertellen. Zij geeft hieraan gehoor en licht de huisarts niet in.”

Meer dan de helft van de respondenten (58%) geeft aan het (helemaal) oneens te zijn met het handelen van de wijkverpleegkundige.

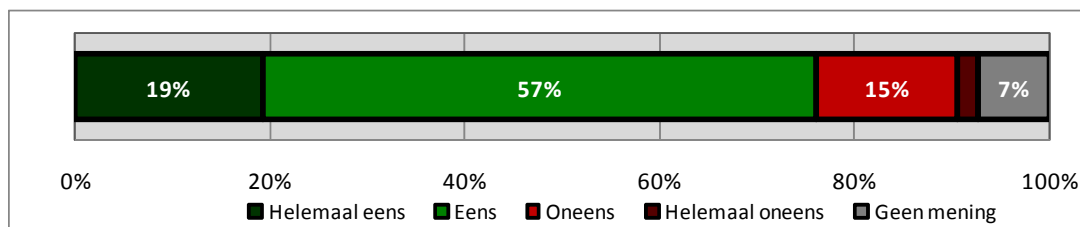
LEEFTIJD. Respondenten ouder dan 40 jaar zijn het vaker (helemaal) eens met het handelen van de wijkverpleegkundige in deze situatie dan respondenten van 40 jaar of jonger.

Respondenten die het oneens zijn met het handelen van de wijkverpleegkundige noemen hiervoor als reden dat er een gevaarlijke situatie kan ontstaan. Degenen die het (helemaal) eens zijn met bovenstaande situatie vinden dit omdat de vertrouwensband anders geschaad wordt en dat het de eigen keuze van de patiënt is.

Case 2

“Bij mevrouw De Wit is het behandelplan van haar ulcus cruris vastgesteld: de huisarts schrijft ambulante compressietherapie voor. Hij laat het aan de wijkverpleegkundige om te bepalen welke verbandmiddelen zij hiervoor gebruikt.”

Aan de respondenten is gevraagd of zij het eens zijn met het handelen van de huisarts. Meer dan drie kwart geeft aan het hiermee (helemaal) eens te zijn.

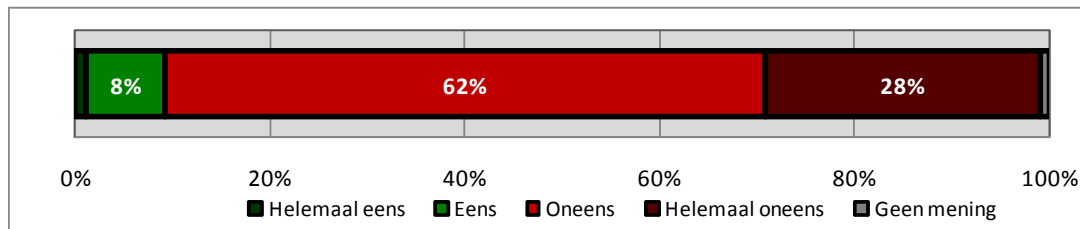

Een veel genoemde argumentatie waarom men het hiermee (helemaal) eens is is dat men inschat dat de wijkverpleegkundige hiervoor zelf voldoende kennis in huis heeft.

Case 3

“Een huisarts geeft een advies met betrekking tot decubitusbehandeling dat in strijd is met de gemeenschappelijke standaard van artsen en verpleegkundigen (LESA) hierover. De wijkverpleegkundige negeert het advies en volgt op eigen gezag de standaard.”

De respondenten is gevraagd of zij het eens zijn met het feit dat de wijkverpleegkundige op eigen gezag de standaard volgt. 9 van de 10 respondenten is het (helemaal) oneens met het handelen van de wijkverpleegkundige.

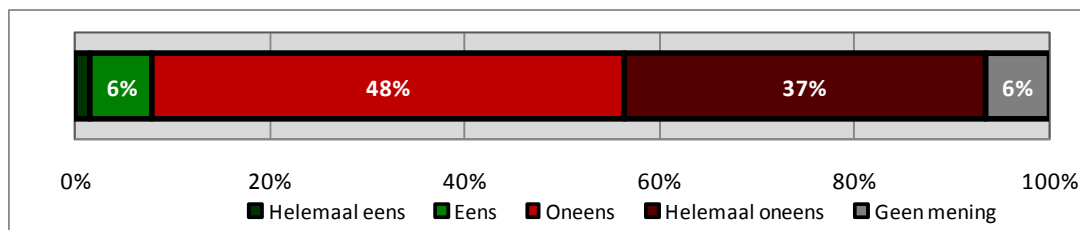

Een veel genoemde reden om het (helemaal) oneens te zijn met bovenstaande stelling is dat er eerst overleg dient plaats te vinden.

Case 4

“Een arts vraagt een verpleegkundige om alvast een infuus aan te leggen dat later zal worden gebruikt om - volgens de regels - euthanatica te geven. De verpleegkundige weigert dit om ethische redenen. Met het argument dat het hier gaat om de keuze van de patiënt, dringt de arts aan het infuus toch aan te leggen.”

85% van de respondenten is het (helemaal) oneens met het aandringen van de huisarts.

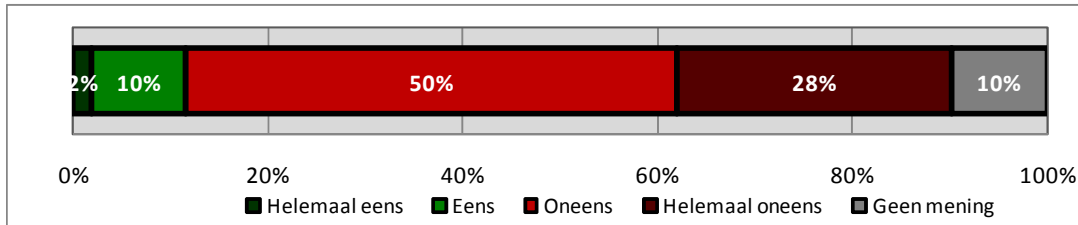

Degenen die het (helemaal) oneens zijn met bovenstaande situatie noemen vaak als reden dat de verpleegkundige in dit geval zelf een beslissing mag maken welke moet worden gerespecteerd.

Case 5

“Een CB-arts vermoedt, door het gedrag van moeder en kind, dat er in het gezin sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling. De arts bespreekt dit met een verpleegkundige. Omdat interveniëren veel consequenties zou hebben, concluderen zij samen dat er toch te weinig houvast is om in te grijpen.”

De respondenten hebben aangegeven in hoeverre zij het eens zijn met deze conclusie. Ruim drie kwart (78%) van de respondenten is het (helemaal) oneens met de conclusie van de arts en de verpleegkundige.

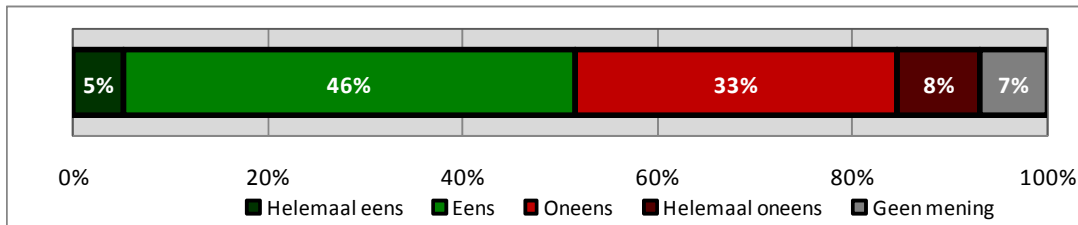
GESLACHT. Vrouwen zijn het vaker dan mannen (helemaal) oneens met de conclusie. Mannen hebben in deze situatie vaker geen mening.

Ondervraagde artsen die het (helemaal) oneens zijn noemen vaak als reden dat een vermoeden een melding waard is.

Case 6

“De 84-jarige mevrouw Schuerman heeft na een val een zware ribkneuzing. Voor de pijn krijgt ze oraal diclofenac. Met het afnemen van de pijn start de wijkverpleegkundige alvast zelfstandig het afbouwen van deze medicatie.”

Respondenten is gevraagd in hoeverre zij het hiermee eens zijn. Iets meer dan de helft van de respondenten (51%) is het (helemaal) eens met het handelen van de wijkverpleegkundige.

Een veelgenoemde reden waarom men het hier (helemaal) eens is met het handelen van de wijkverpleegkundige is dat de patiënt dit eventueel ook zelfstandig zou kunnen doen.

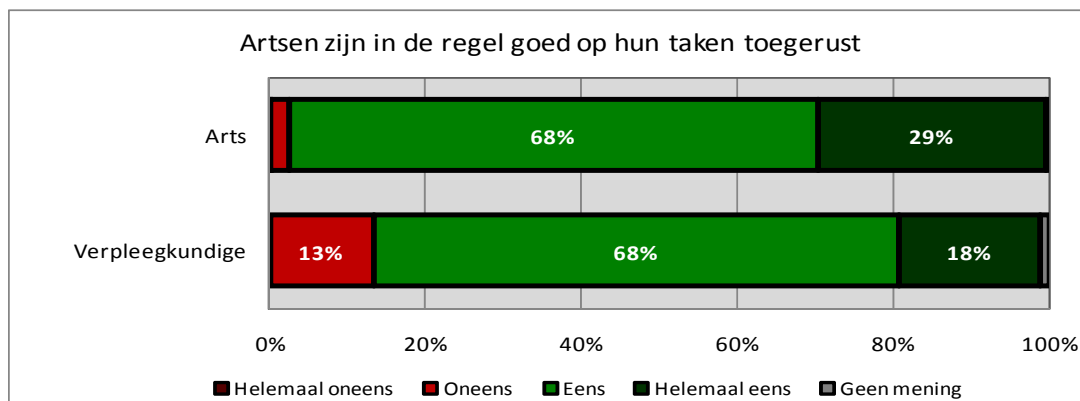
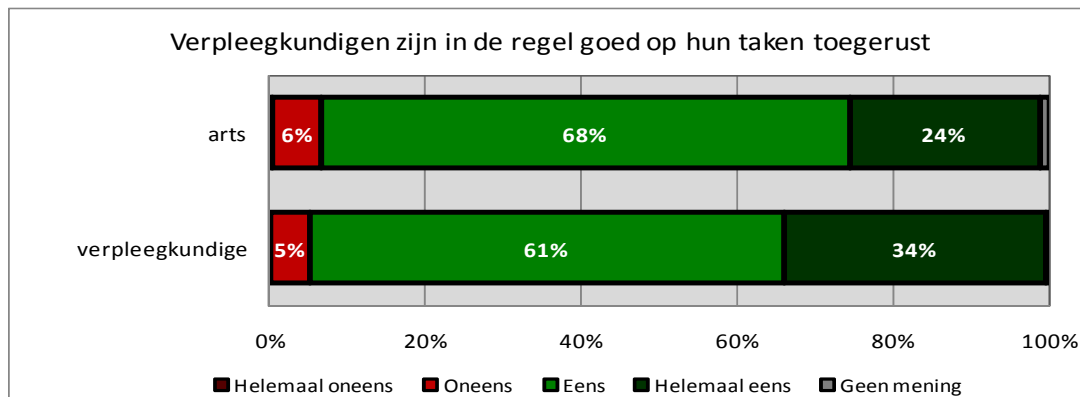
Vergelijking Artsen en Verpleegkundigen

De resultaten van de artsen in dit onderzoek (N=572) worden in dit onderdeel vergeleken met de resultaten van verpleegkundigen (N=254) onder wie exact hetzelfde onderzoek is gehouden.

Stellingen verpleegkundigen en artsen

Het functioneren van verpleegkundigen en artsen

Respondenten is gevraagd of zij vinden dat respectievelijk verpleegkundigen en artsen goed op hun taken zijn toegerust. Ongeveer 9 van de 10 respondenten geeft aan zowel verpleegkundigen als artsen goed op hun taken te vinden toegerust.

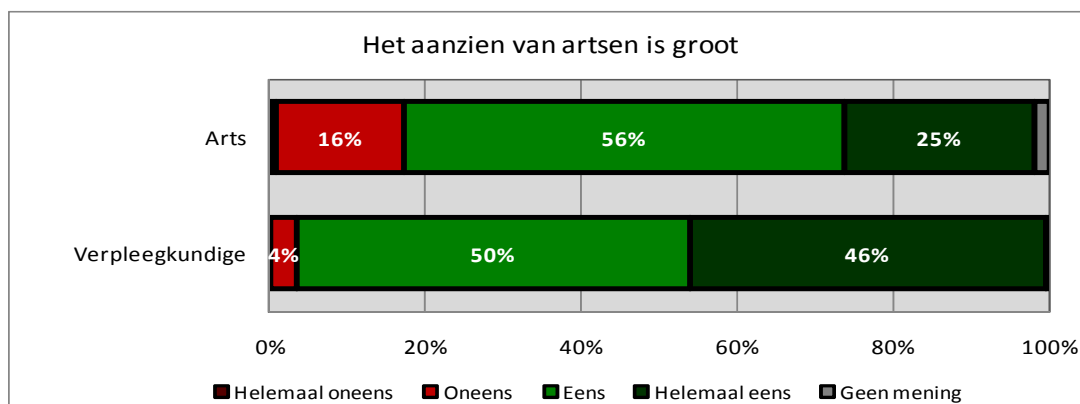
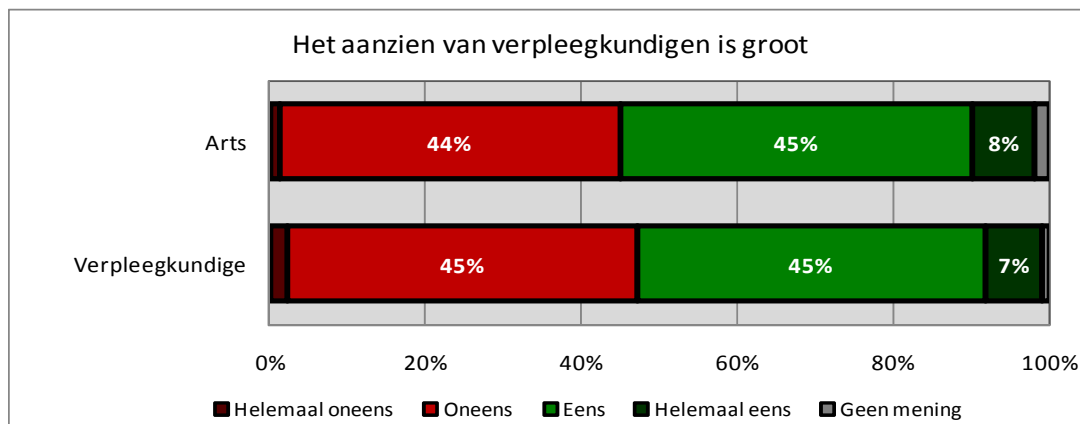

Verpleegkundigen zijn het significant vaker oneens met de stelling dat artsen goed op hun taken zijn toegerust dan artsen zelf.

Het aanzien van verpleegkundigen en artsen

De respondenten hebben het aanzien van respectievelijk verpleegkundigen en artsen beoordeeld. Over het aanzien van verpleegkundigen zijn respondenten verdeeld. Zowel onder artsen als verpleegkundigen is iets meer dan de helft van de respondenten het hiermee (helemaal) eens en iets minder dan de helft het (helemaal) oneens.

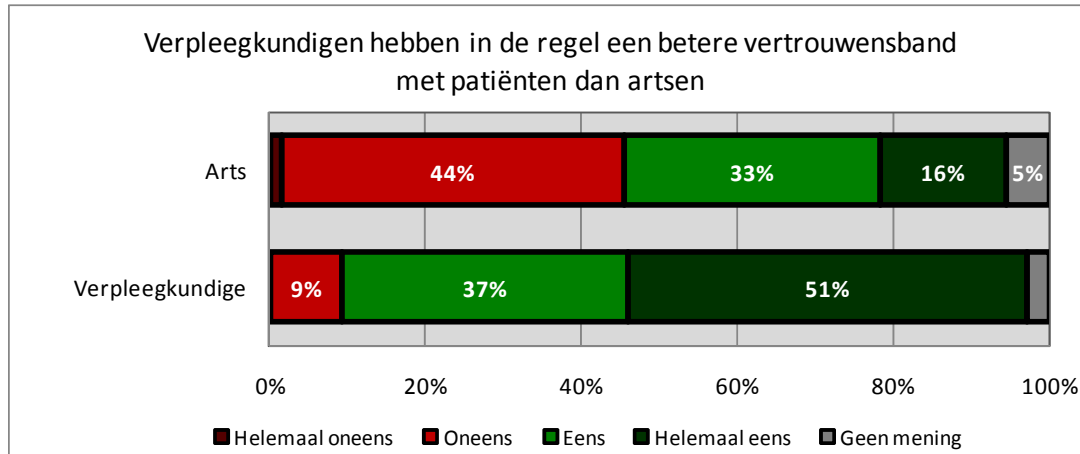
Meer dan 8 op de tien artsen vindt het aanzien van artsen groot. Onder verpleegkundigen vindt 96% het aanzien van artsen groot.

Verpleegkundigen zijn het significant vaker dan artsen (helemaal) eens met de stelling dat het aanzien van artsen groot is.

Vertrouwensband patiënten

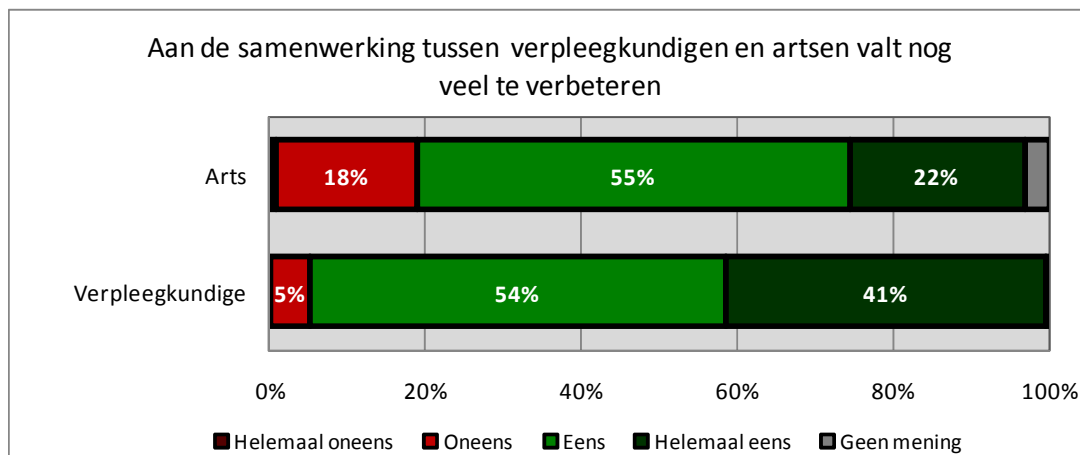
Respondenten is gevraagd of zij het eens zijn met de stelling dat verpleegkundigen in de regel een betere vertrouwensband hebben met patiënten dan artsen. Bijna 9 van de 10 verpleegkundigen in dit onderzoek zijn het (helemaal) eens met deze stelling. Van de artsen in dit onderzoek is bijna de helft het (helemaal) eens met de stelling.

Verpleegkundigen zijn het vaker dan artsen (helemaal) eens met bovenstaande stelling.

Samenwerking verpleegkundigen en artsen

Aan de artsen en verpleegkundigen in dit onderzoek is gevraagd in hoeverre zij het eens zijn met de stelling dat er aan de samenwerking tussen verpleegkundigen en artsen nog veel valt te verbeteren. Onder zowel artsen en verpleegkundigen is een ruime meerderheid het met deze stelling eens, onder verpleegkundigen is dit 95% en onder artsen 77%.

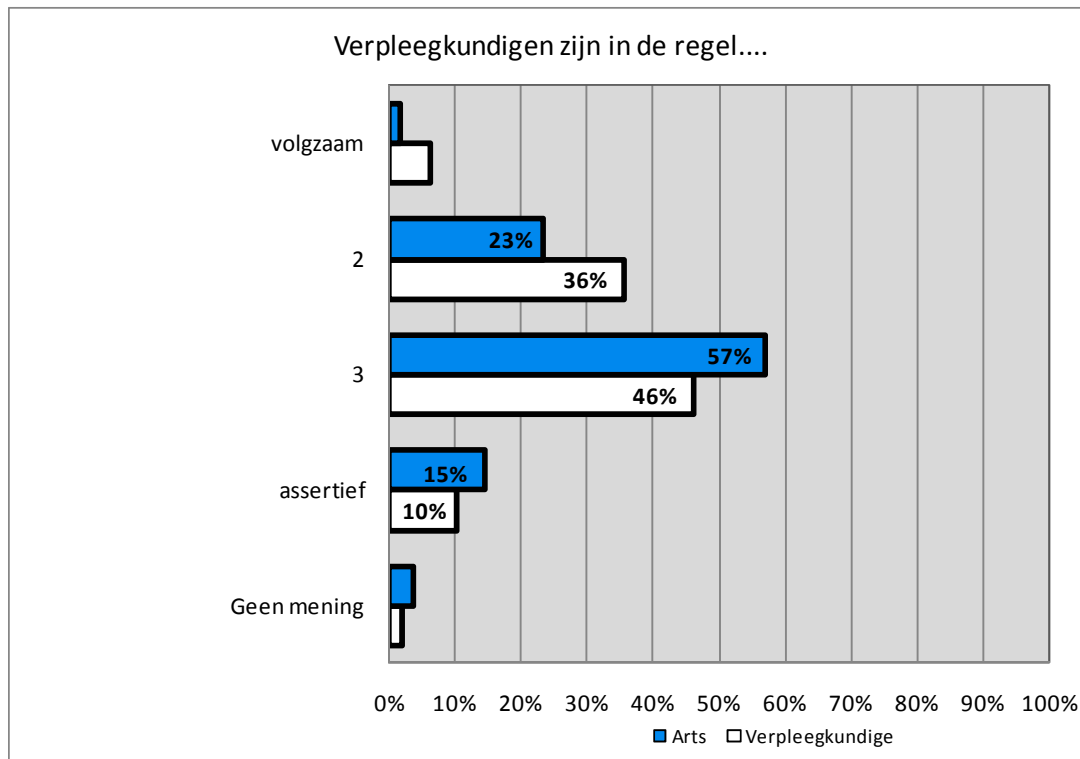
Verpleegkundigen zijn het hiermee vaker (helemaal) eens dan artsen, die het vaker oneens zijn met de stelling.

Karaktereigenschappen verpleegkundigen en artsen

Respondenten is gevraagd respectievelijk verpleegkundigen en artsen te typeren aan de hand van drie woordparen.

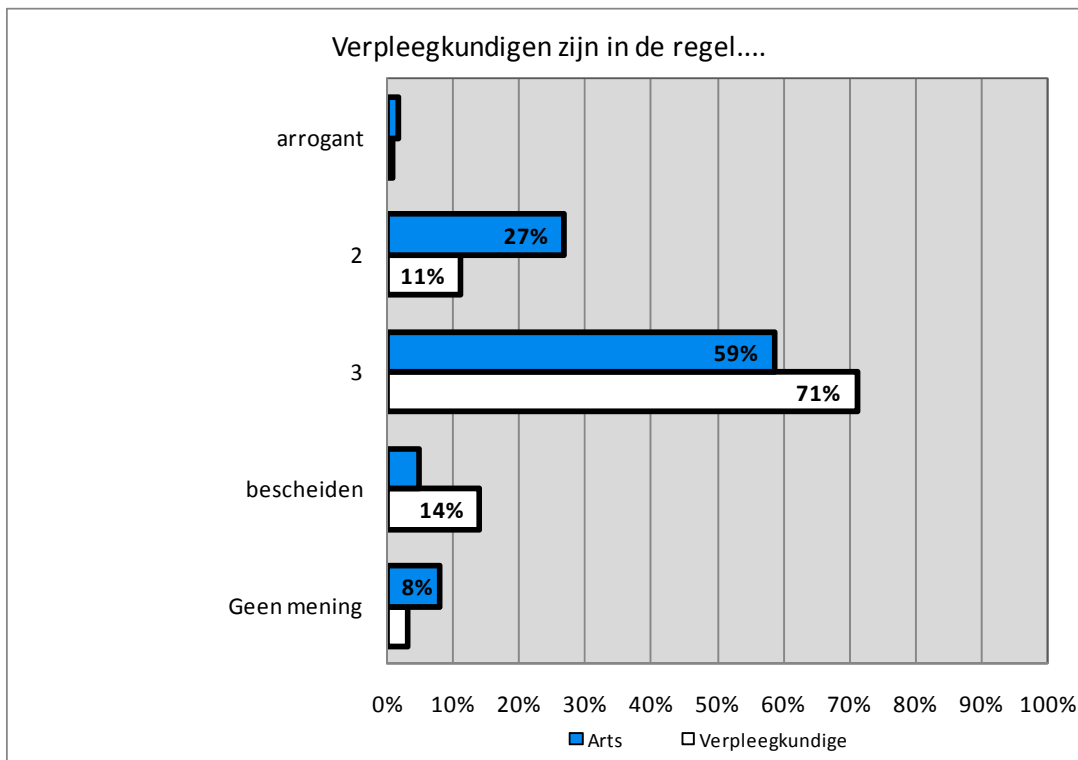
Verpleegkundigen

Allereerst hebben respondenten beoordeeld of verpleegkundigen volgzzaam dan wel assertief zijn. Een meerderheid van de respondenten vindt verpleegkundigen (neigend naar) assertief.

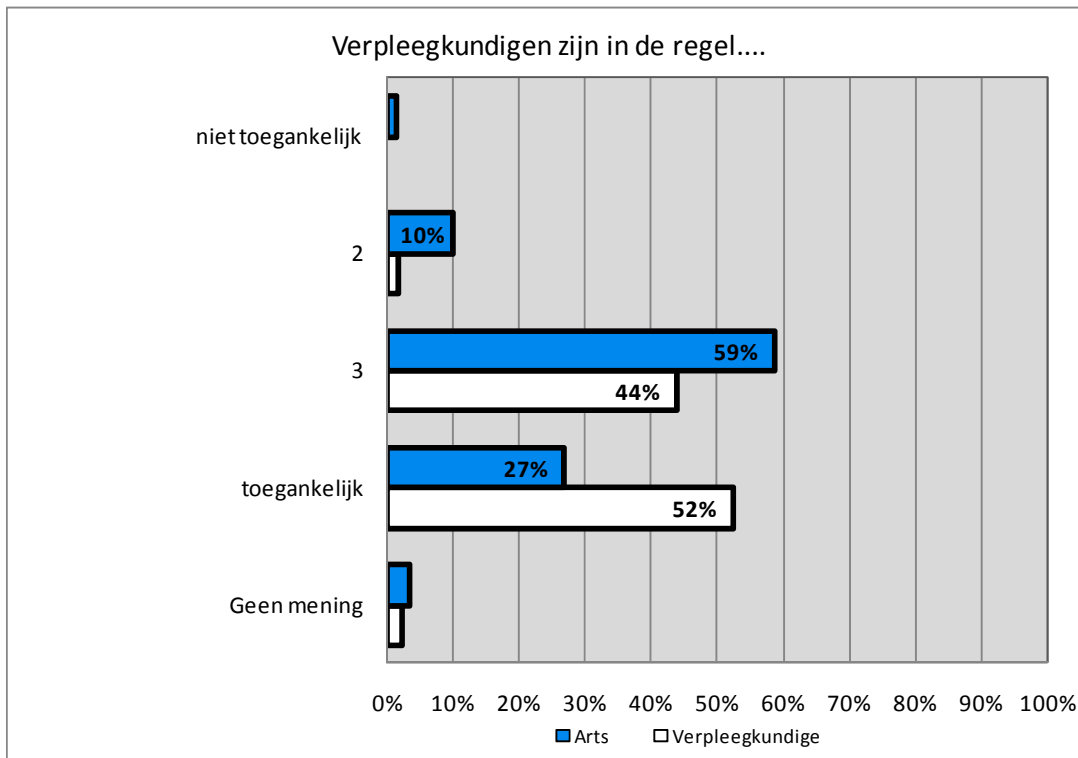
Verpleegkundigen typeren zichzelf vaker als volgzzaam dan artsen, die verpleegkundigen vaker assertief vinden.

Vervolgens is de respondenten gevraagd of zij verpleegkundigen zien als arrogant dan wel bescheiden. Een meerderheid van de respondenten vindt verpleegkundigen meer bescheiden dan arrogant.

Artsen zien verpleegkundigen vaker als (neigend naar) arrogant dan verpleegkundigen zelf, die zichzelf vaker als bescheiden beoordelen.

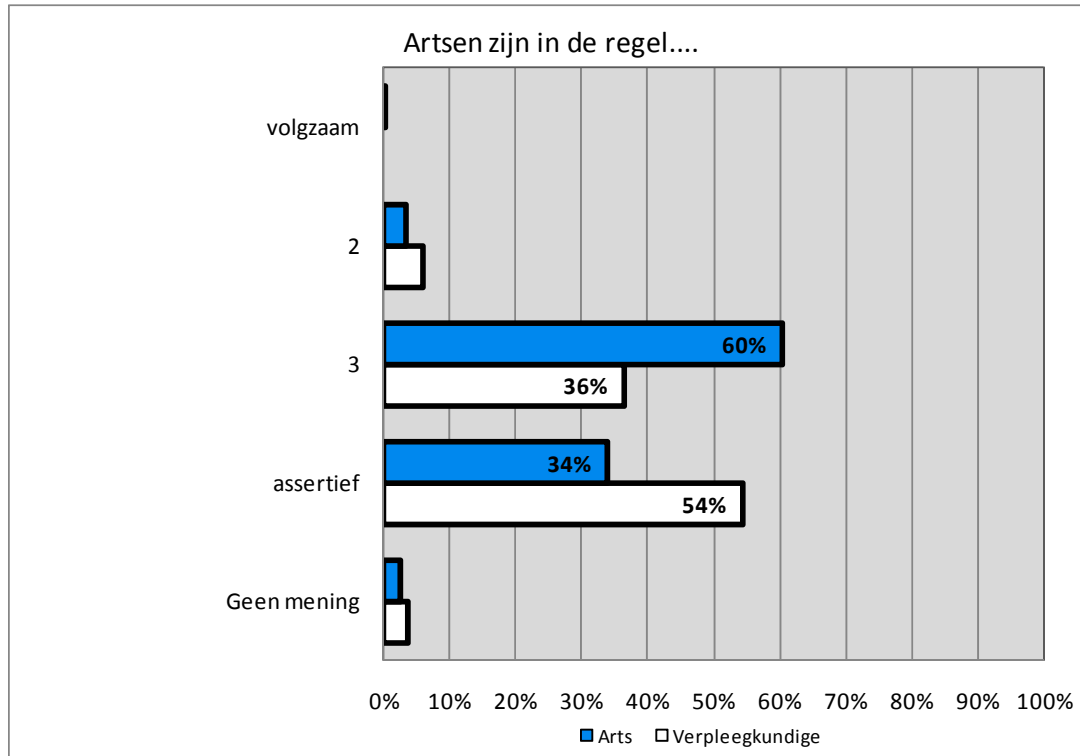
Tenslotte is de toegankelijkheid van verpleegkundigen beoordeeld. Een ruime meerderheid ziet verpleegkundigen als toegankelijk, 86% van de artsen vindt dat tegenover 96% van de verpleegkundigen.

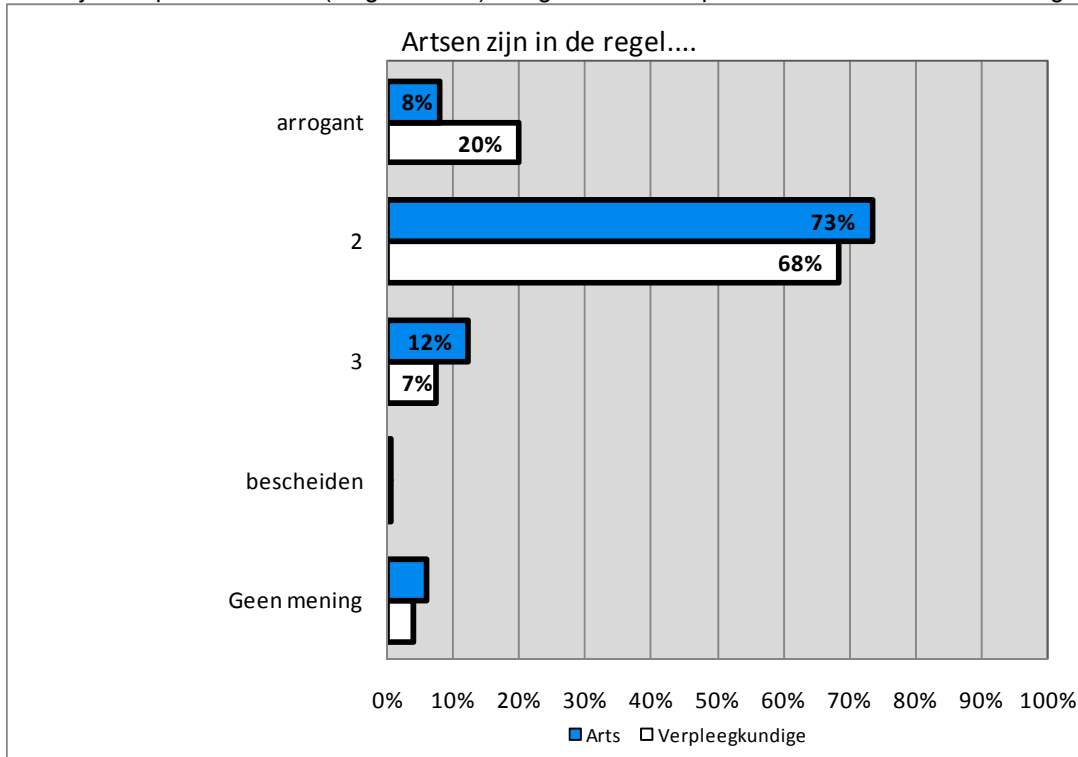
Artsen beoordelen verpleegkundigen vaker als (neigend naar) niet toegankelijk dan verpleegkundigen zelf.

Artsen

Artsen zijn op dezelfde karaktereigenschappen beoordeeld als verpleegkundigen in de vorige paragraaf. Zowel onder artsen als verpleegkundigen vinden ongeveer 9 van de 10 respondenten artsen (neigend naar) assertief.

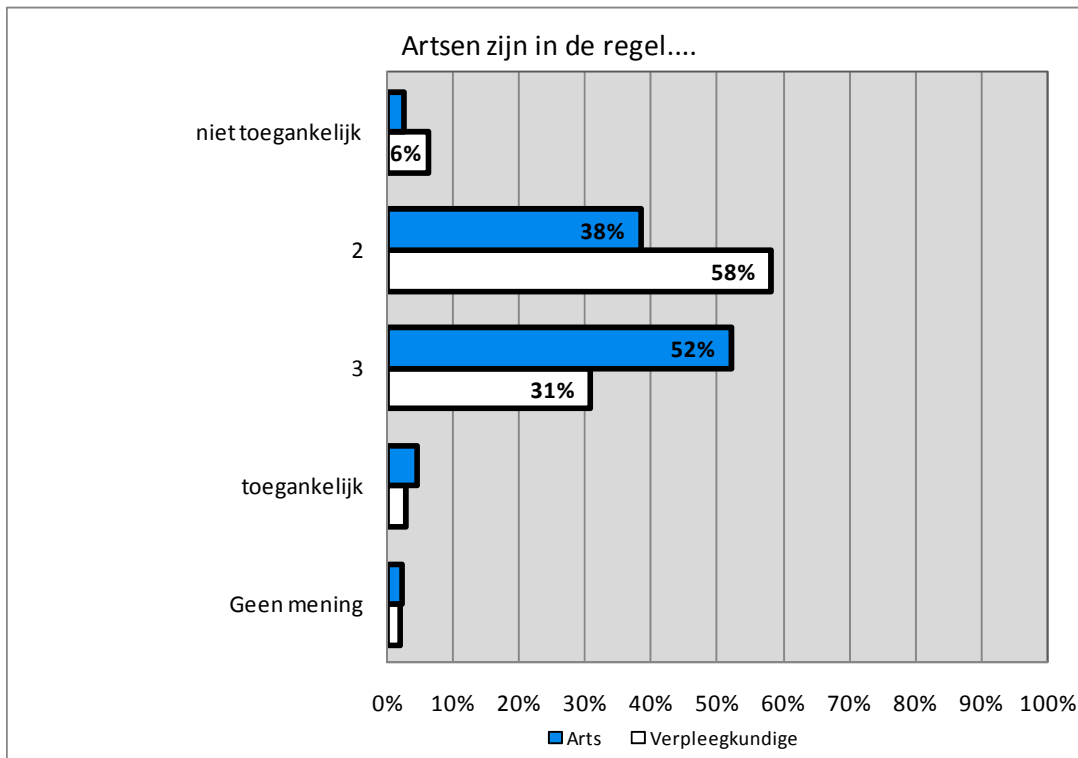

Respondenten is gevraagd of zij artsen zien als arrogant dan wel bescheiden. Van de verpleegkundigen vindt bijna 9 op de 10 artsen (neigend naar) arrogant. Ruim 8 op de 10 artsen vindt artsen arrogant.

Artsen zien zichzelf vaker als (neigend naar) bescheiden dan verpleegkundigen, die artsen vaker (neigend naar) arrogant vinden.

Tenslotte hebben respondenten de toegankelijkheid van artsen beoordeeld. Een meerderheid van de verpleegkundigen (64%) oordeelt over artsen als (neigend naar) niet toegankelijk. Van de artsen ziet meer dan de helft (57%) artsen als toegankelijk.

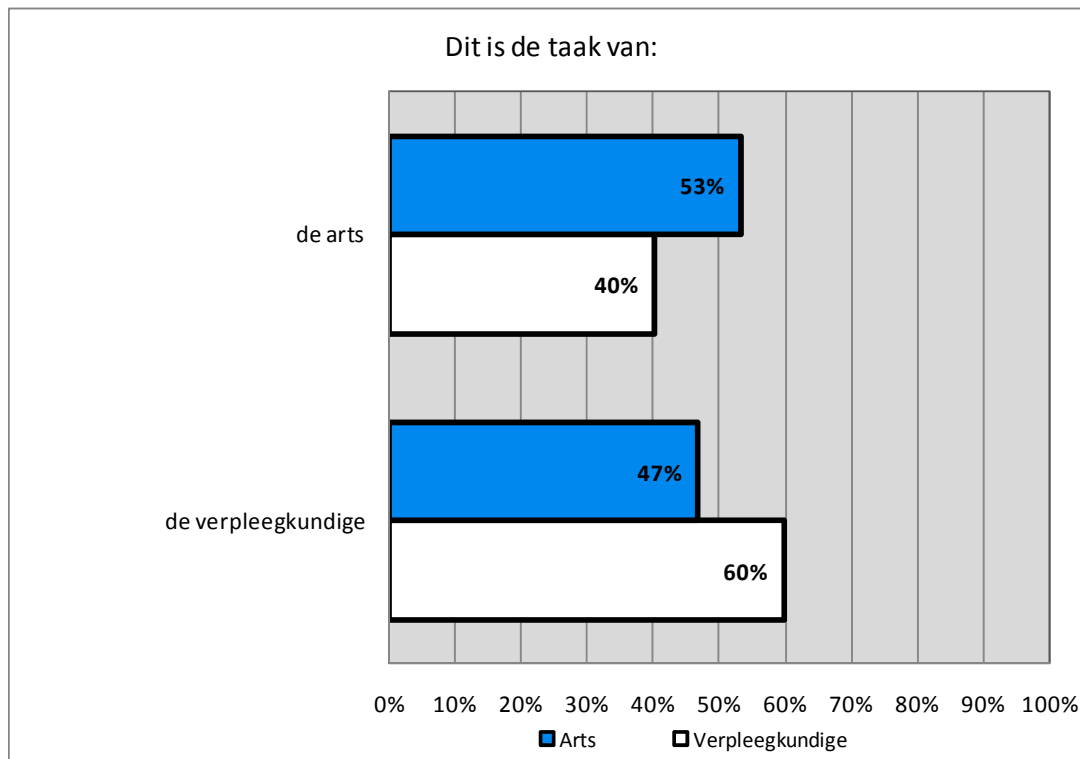
Verpleegkundigen beoordelen artsen vaker als niet toegankelijk dan artsen zelf.

Intramurale setting

De respondenten is een aantal cases voorgelegd waarover hun mening is gevraagd. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen artsen en verpleegkundigen die werken in een intramurale setting, en artsen en verpleegkundigen die werken in een extramurale setting. In dit hoofdstuk worden de cases behandeld voor artsen en verpleegkundigen in een intramurale setting.

Case 1

"Bij mevrouw El Hoceini lijkt het sterven te naderen." Respondenten is gevraagd wiens taak zij het vinden de familie te bellen. Onder verpleegkundigen vinden 6 van de 10 respondenten dat dit de taak is van de verpleegkundige. Onder artsen vindt iets minder dan de helft (47%) dit.

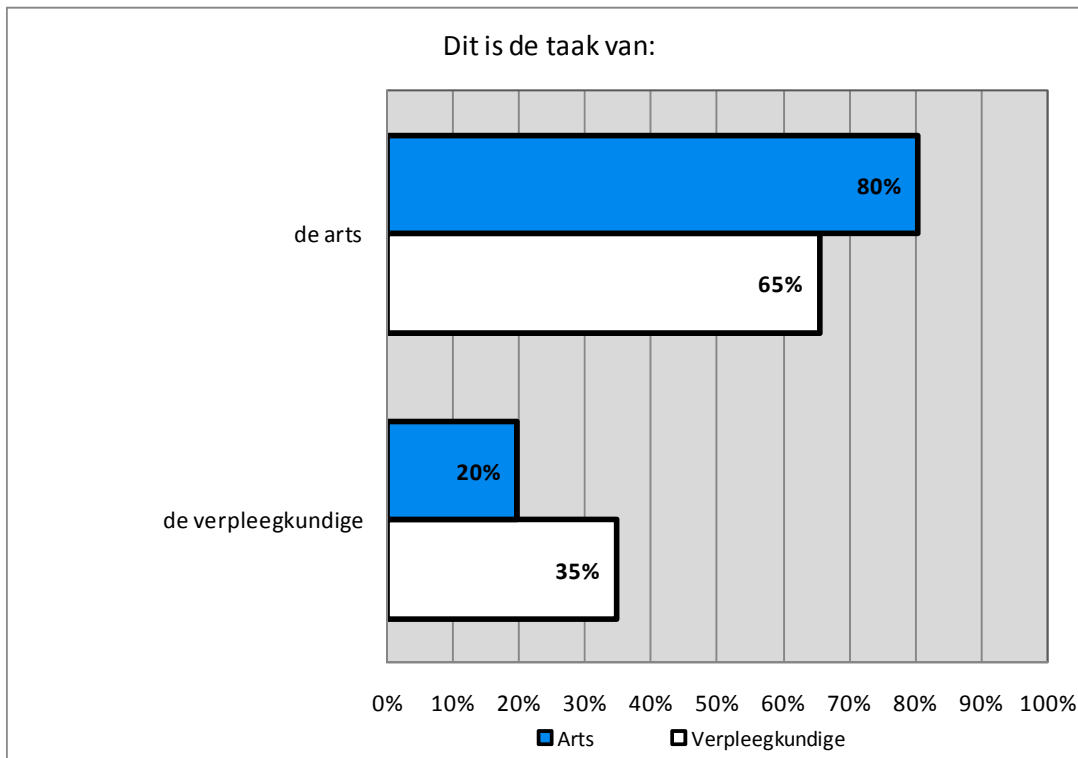

Artsen vinden vaker dat het bellen van de familie in dit geval een taak is van de arts, terwijl verpleegkundigen dit vaker als een taak voor hen zelf zien.

Case 2

“Op de afdeling chirurgie verblijft de heer Lapjes (72 jaar). Drie dagen na OK schiet hij binnen enkele uren in een delier, is extreem angstig, heeft hallucinaties en staat in paniek op de gang. De enige uitweg is, in overleg met de psychiater, de heer te fixeren op bed (aan enkels, handen en buik) en Haldol te spuiten. De eerste contactpersoon moet worden gebeld om toestemming te geven voor het gebruik van deze middelen en maatregelen.”

Respondenten is gevraagd of zij vinden dat de arts of de verpleegkundige moet bellen. Zowel onder artsen als verpleegkundigen vindt een meerderheid dat dit de taak is van de arts.

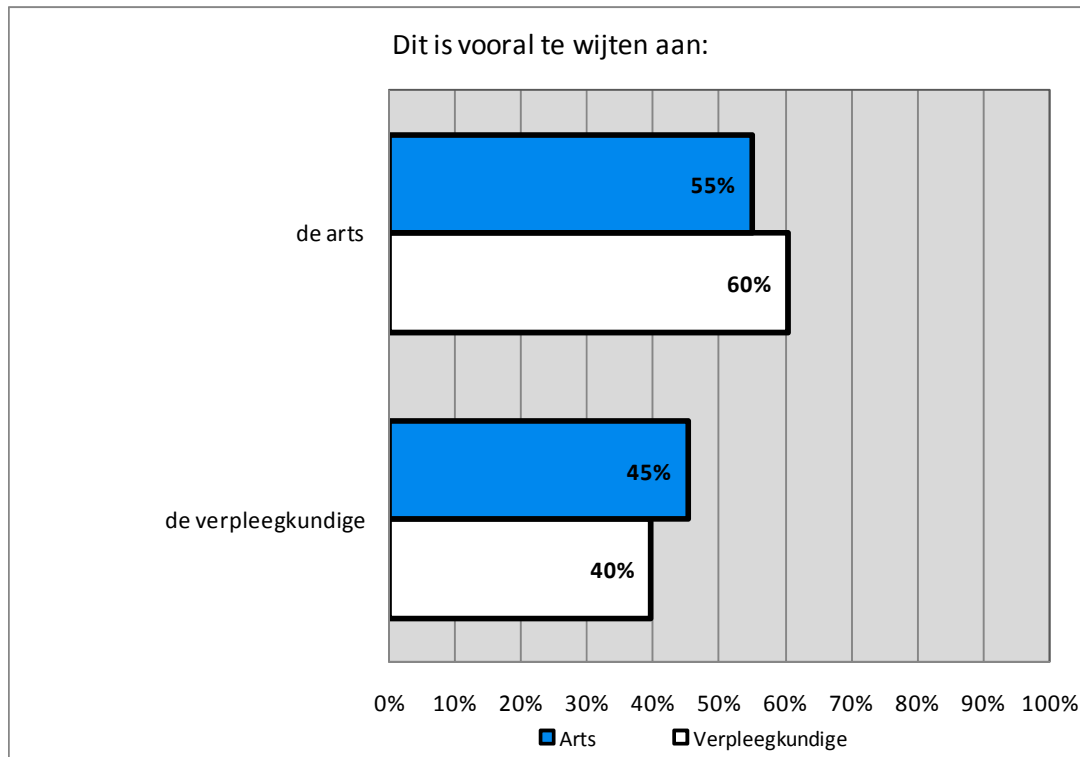

Verpleegkundigen vinden vaker dan artsen dat dit een taak is van de verpleegkundige.

Case 3

Respondenten is gevraagd of het feit dat er nog steeds verpleegkundige handelingen worden uitgevoerd die na wetenschappelijk onderzoek niet zinvol of zelfs risicovol blijken te zijn (zoals preoperatief scheren) vooral te wijten is aan artsen of verpleegkundigen.

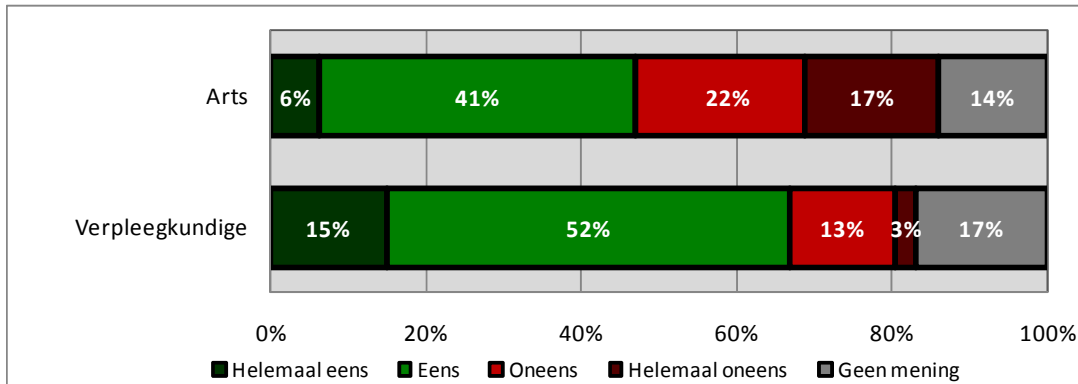
Zowel onder artsen en verpleegkundigen vindt een meerderheid dat dit vooral te wijten is aan de arts.

Case 4

“Irene Zuurbier (21) is opgenomen op de PAAZ. Ze heeft wanen, kampt met een bipolaire stoornis. De familieband is hecht. Moeder eist dat een haar bekende wintigenezer langskomt die gedurende twee uur een ritueel zal uitvoeren. Irene lijkt dit ook zelf te willen. Onder het motto ‘baat het niet, dan schaadt het niet’ mag het ritueel worden uitgevoerd.”

Respondenten is gevraagd of zij het ermee eens zijn dat het ritueel uitgevoerd mag worden. Van de artsen is bijna de helft het hiermee (helemaal) eens. Onder verpleegkundigen is een ruime meerderheid (67%) het (helemaal) eens met het uitvoeren van het ritueel.

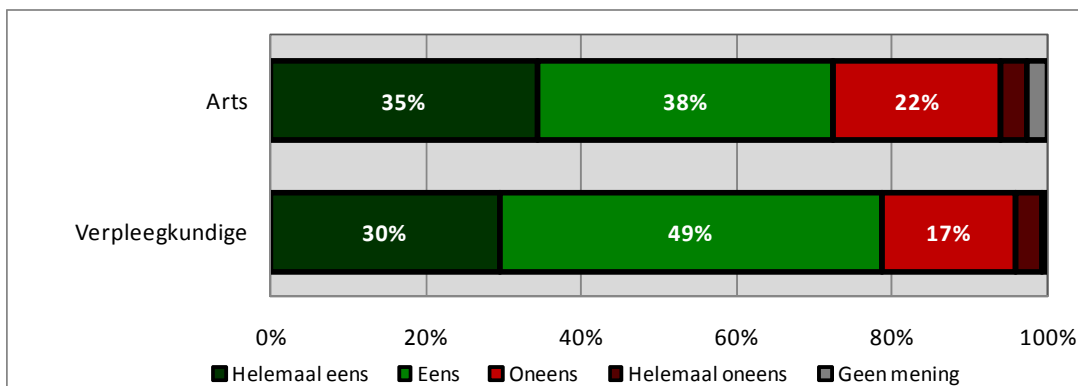

Artsen zijn het vaker (helemaal) oneens met het uitvoeren van het ritueel dan verpleegkundigen.

Case 5

“Achmed Örgun wordt voor de vijfde maal opgenomen op de afdeling Oncologie. Uit onderzoek blijkt dat er geen levermetastasen zijn. De verpleegkundige heeft een goede band met de heer Örgun en hoort zijn diagnose nog voordat de behandelend arts dit aan zijn patiënt heeft kunnen vertellen. Op de gang van de verpleegafdeling komt de patiënt opgewekt op haar af en vraagt terloops hoe het met zijn lever is gesteld. Zij zegt dat zij van niets weet.”

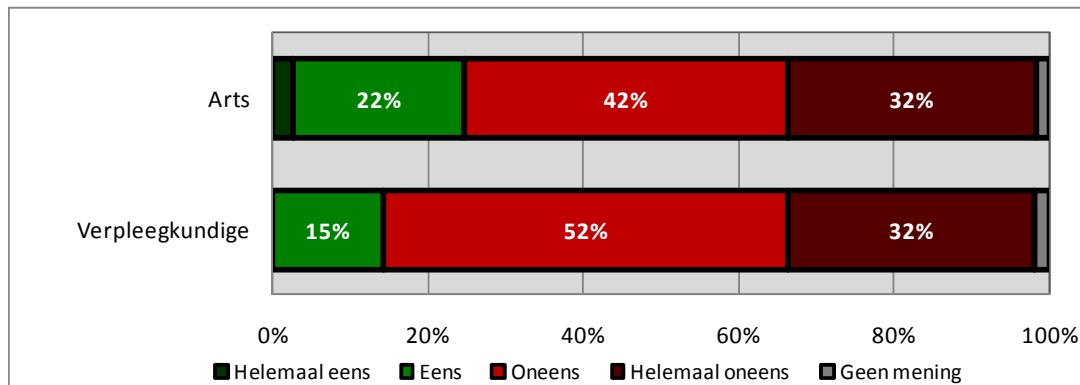
Respondenten hebben het handelen van de verpleegkundige beoordeeld. Bijna drie kwart van de artsen is het (helemaal) eens met het handelen van de verpleegkundige. Onder verpleegkundigen is 8 op de 10 het hiermee (helemaal) eens.

Case 6

“De verpleegkundigen op de afdeling hebben jarenlange ervaring. Als patiënten bepaalde medicatie niet langer nodig hebben, doen deze verpleegkundigen tijdens artsensite een voorstel tot het wijzigen van de medicijnopdrachten. Soms gebeurt dat echter pas als zij de medicijnen al hebben afgebouwd.”

De respondenten in dit onderzoek hebben hun mening gegeven over het handelen van de verpleegkundige. Zowel onder artsen als verpleegkundigen is meer dan drie kwart het hiermee (helemaal) oneens.

Artsen zijn het vaker dan verpleegkundigen (helemaal) eens met het handelen van de verpleegkundige.

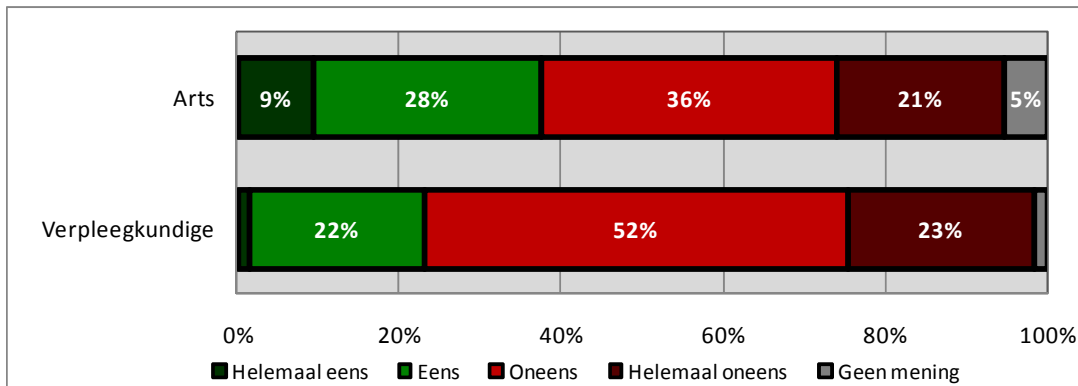
Extramurale setting

In dit hoofdstuk wordt een zestal cases beoordeeld door artsen en verpleegkundigen die in een extramurale setting werken.

Case 1

“De heer Van der Zwam werkt als buschauffeur. Hij zit momenteel ziek thuis vanwege een ernstige verslechtering van zijn diabetes type 2. De wijkverpleegkundige vermoedde het al, maar nu vertrouwt hij haar ook toe dat hij veel drinkt, namelijk zo’n zes halve liters bier per dag. Hij vraagt haar het niemand te vertellen. Zij geeft hieraan gehoor en licht de huisarts niet in.”

Respondenten hebben geantwoord in hoeverre zij het eens zijn met het handelen van de wijkverpleegkundige. Drie kwart van de verpleegkundigen is het hiermee (helemaal) oneens. Van de artsen is iets meer dan de helft (57%) het (helemaal) oneens met het handelen van de wijkverpleegkundige.

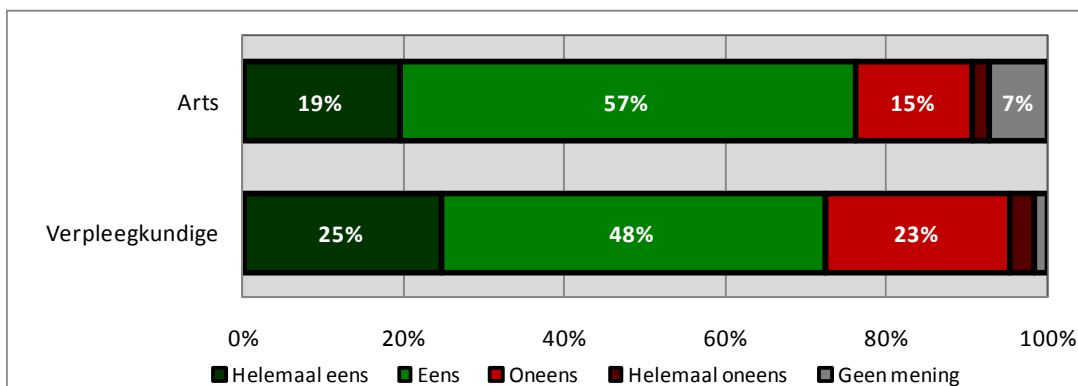

Verpleegkundigen zijn vaker dan artsen het (helemaal) oneens met het handelen van de wijkverpleegkundige. Artsen zijn het hiermee vaker (helemaal) eens.

Case 2

“Bij mevrouw De Wit is het behandelplan van haar ulcus cruris vastgesteld: de huisarts schrijft ambulante compressietherapie voor. Hij laat het aan de wijkverpleegkundige om te bepalen welke verbandmiddelen zij hiervoor gebruikt.”

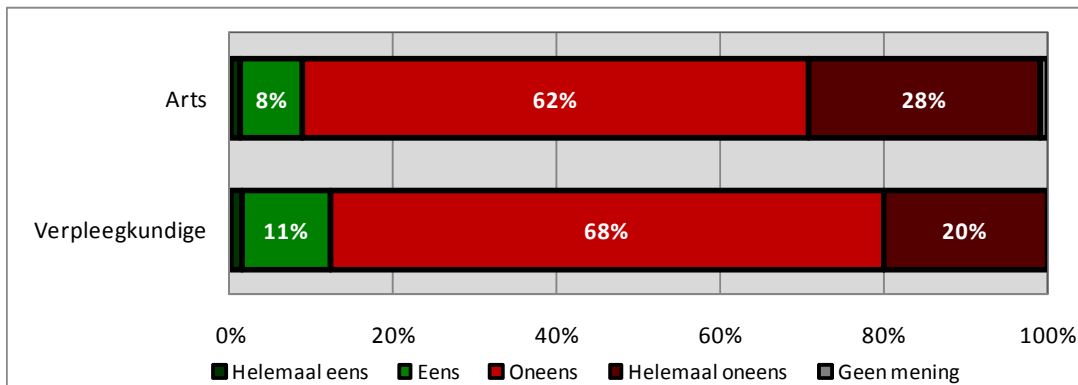
Van de artsen is iets meer dan drie kwart het (helemaal) eens met het handelen van de huisarts. Onder verpleegkundigen is een iets kleiner aantal (73%) het hiermee (helemaal) eens.

Case 3

“Een huisarts geeft een advies met betrekking tot decubitusbehandeling dat in strijd is met de gemeenschappelijke standaard van artsen en verpleegkundigen (LESA) hierover. De wijkverpleegkundige negeert het advies en volgt op eigen gezag de standaard.”

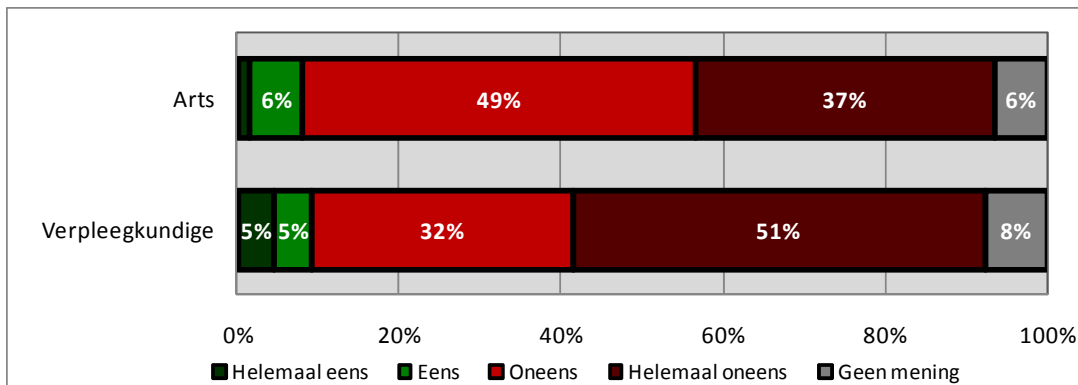
Respondenten is gevraagd of zij het eens zijn met de wijkverpleegkundige. Zowel onder artsen als verpleegkundigen is ongeveer 9 van de 10 het (helemaal) oneens met het handelen van de wijkverpleegkundige.

Case 4

“Een arts vraagt een verpleegkundige om alvast een infuus aan te leggen dat later zal worden gebruikt om - volgens de regels - euthanatica te geven. De verpleegkundige weigert dit om ethische redenen. Met het argument dat het hier gaat om de keuze van de patiënt, dringt de arts aan het infuus toch aan te leggen.”

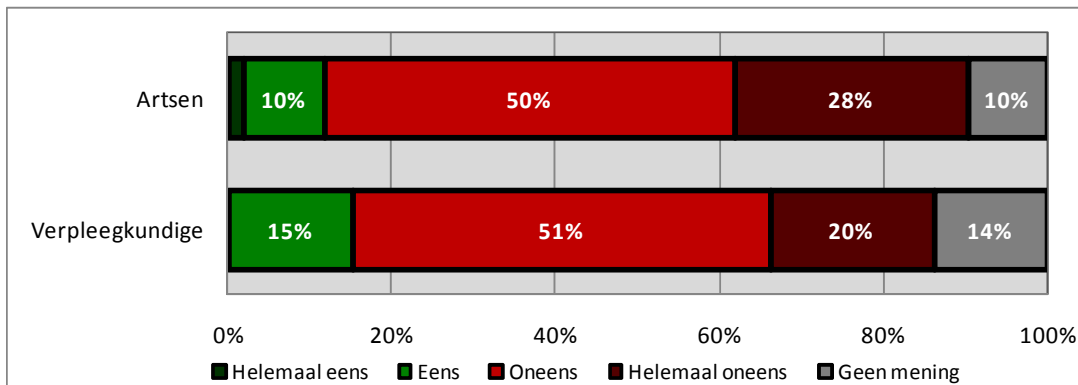
Respondenten hebben hun mening gegeven over het aandringen van de huisarts. Het grootste deel van de respondenten is het hiermee (helemaal) oneens; 86% van de artsen en 83% van de verpleegkundigen.

Case 5

“Een CB-arts vermoedt, door het gedrag van moeder en kind, dat er in het gezin sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling. De arts bespreekt dit met een verpleegkundige. Omdat interveniëren veel consequenties zou hebben, concluderen zij samen dat er toch te weinig houvast is om in te grijpen.”

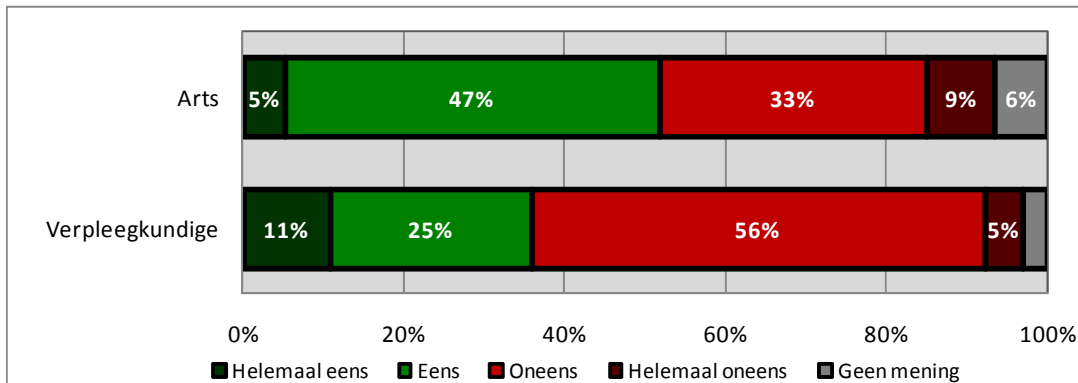
Respondenten is gevraagd of zij het eens zijn met bovenstaande conclusie. Ongeveer drie kwart van de respondenten is het (helemaal) oneens met de conclusie van de arts en verpleegkundige. Hierbij zijn geen grote verschillen waar te nemen tussen artsen en verpleegkundigen.

Case 6

“De 84-jarige mevrouw Schuerman heeft na een val een zware ribkneuzing. Voor de pijn krijgt ze oraal diclofenac. Met het afnemen van de pijn start de wijkverpleegkundige alvast zelfstandig het afbouwen van deze medicatie.”

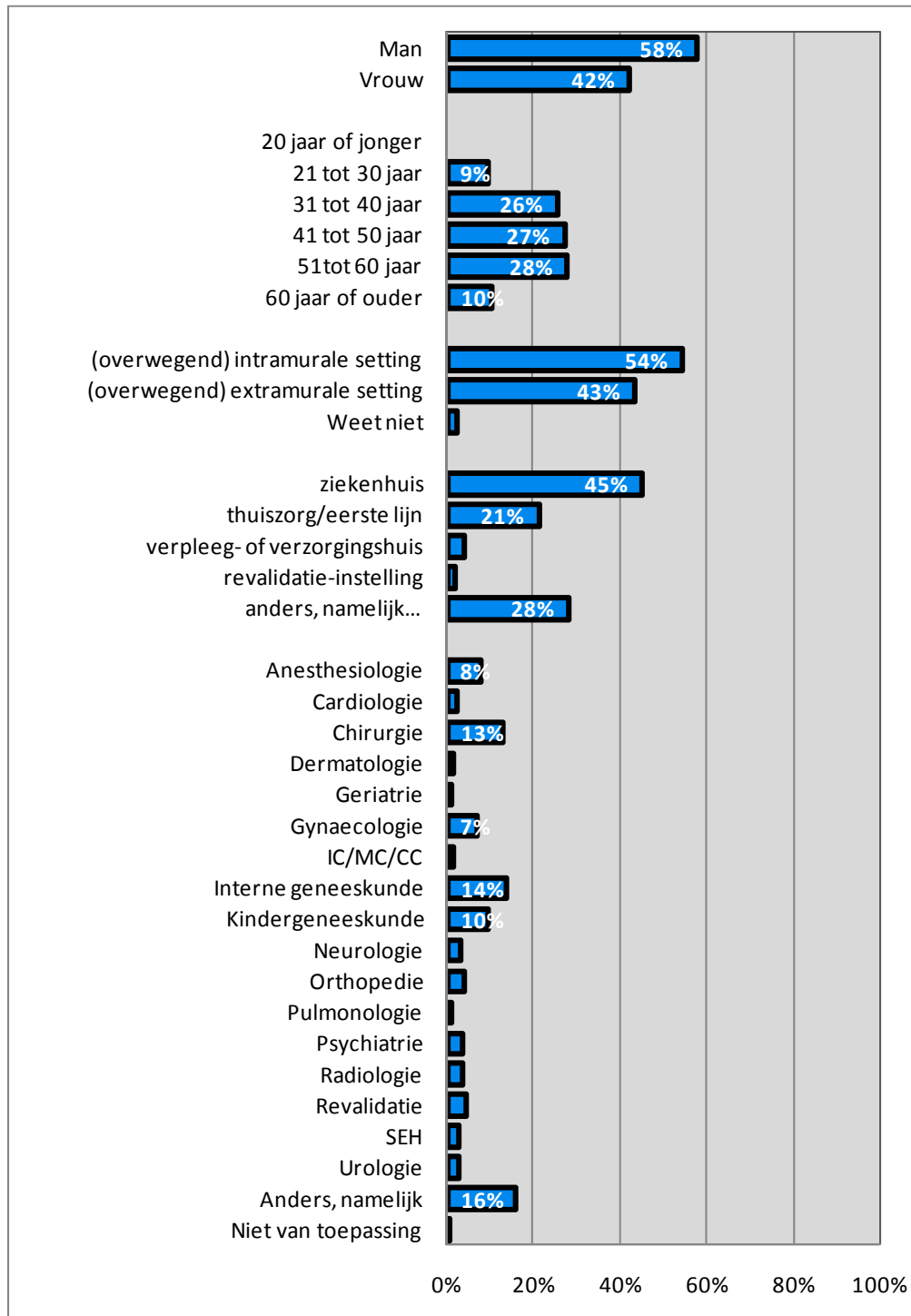
De respondenten hebben hun mening gegeven over het handelen van de wijkverpleegkundige. Van de verpleegkundigen is 6 op de 10 het (helemaal) oneens met het handelen van de wijkverpleegkundige. Van de artsen is ruim de helft het hiermee wel (helemaal) eens.

Verpleegkundigen zijn het vaker (helemaal) oneens met het handelen van de wijkverpleegkundige dan artsen, die het hiermee vaker wel (helemaal) eens zijn.

Bijlage 1. Respondentenprofiel

Onderstaand respondentenprofiel laat de achtergrond zien van de respondenten in dit onderzoek. Alle respondenten in dit onderzoek zijn arts.

Bijlage 2. Vragenlijst

1. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de onderstaande stellingen? [tabelvraag single response]

Helemaal oneens – Oneens – Eens – Helemaal eens – Geen mening

- Verpleegkundigen zijn in de regel goed op hun taken toegerust
- Artsen zijn in de regel goed op hun taken toegerust
- Het aanzien van verpleegkundigen is groot
- Het aanzien van artsen is groot
- Verpleegkundigen hebben in de regel een betere vertrouwensband met patiënten dan artsen

Aan de samenwerking tussen verpleegkundigen en artsen valt nog veel te verbeteren

2. Kunt u aangeven in hoeverre u onderstaande omschrijvingen van toepassing vindt op verpleegkundigen?

Verpleegkundigen zijn in de regel... [semantische differentiaal]

- volgzaam < schaal 1 tot 4 > assertief, geen mening
- bescheiden < schaal 1 tot 4 > arrogant, geen mening
- toegankelijk < schaal 1 tot 4 > niet toegankelijk, geen mening

3. Kunt u aangeven in hoeverre u onderstaande omschrijvingen van toepassing vindt op artsen?

Verpleegkundigen zijn in de regel... [semantische differentiaal]

- volgzaam < schaal 1 tot 4 > assertief, geen mening
- bescheiden < schaal 1 tot 4 > arrogant, geen mening
- toegankelijk < schaal 1 tot 4 > niet toegankelijk, geen mening

4. In wat voor soort setting werkt u?

- (overwegend) intramurale setting
- (overwegend) extramurale setting >>17
- Weet niet >>29

5. Stel: Bij mevrouw El Hoceini lijkt het sterven te naderen. Het bellen van de familie is de taak van: [single response]

- De verpleegkundige
- De arts

6. Kunt u toelichten waarom u dit de taak van ##v5## vindt?

7. Stel: Op de afdeling chirurgie verblijft de heer Lapjes (72 jaar). Drie dagen na OK wordt hij in enkele uren delirant, is extreem angstig, heeft hallucinaties en staat in paniek op de gang. De enige uitweg is, in overleg met de psychiater, de heer te fixeren op bed (aan enkels, handen en buik) en Haldol te spuiten. De eerste contactpersoon moet worden gebeld om toestemming te geven voor het gebruik van deze middelen en maatregelen.

Dit is de taak van:[single response]

- De verpleegkundige
- De arts

8. Kunt u toelichten waarom u dit de taak van ##v7## vindt?

9. Het feit dat er nog steeds verpleegkundige handelingen worden uitgevoerd die na wetenschappelijk onderzoek niet zinvol of zelfs risicovol blijken te zijn (zoals preoperatief scheren) is vooral te wijten aan: [single response]

- De verpleegkundige
- De arts

10. Kunt u toelichten waarom u vindt dat dit vooral te wijten is aan ##v9##?

11. Stel: Irene Zuurbier (21) is opgenomen op de PAAZ. Ze heeft wanen, kampt met een bipolaire stoornis. De familieband is hecht. Moeder eist dat een haar bekende wintigenezer langskomt die gedurende twee uur een ritueel zal uitvoeren. Irene lijkt dit ook zelf te willen. Onder het motto 'baat het niet, dan schaadt het niet' mag het ritueel worden uitgevoerd.

In hoeverre bent u het hiermee eens? [single response]

- Helemaal eens
- Eens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Geen mening>>13

12. U heeft aangegeven het ##v11## te zijn met de vorige stelling. Kunt u dit toelichten?

13. Stel: Achmed Örgun wordt voor de vijfde maal opgenomen op de afdeling Oncologie. Uit onderzoek blijkt dat er geen levermetastasen zijn. De verpleegkundige heeft een goede band met de heer Örgun en hoort de uitslag nog voordat de behandelend arts dit aan zijn patiënt heeft kunnen vertellen. Op de gang van de verpleegafdeling komt de patiënt opgewekt op haar af en vraagt terloops hoe het met zijn lever is gesteld. Zij zegt dat zij van niets weet.

In hoeverre bent u het eens met de reactie van de verpleegkundige? [single response]

- Helemaal eens
- Eens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Geen mening>>15

14. U heeft aangegeven het ##v13## te zijn met de vorige stelling. Kunt u dit toelichten?

15. De verpleegkundigen op de afdeling hebben jarenlange ervaring. Als patiënten bepaalde medicatie niet langer nodig hebben, bouwen de verpleegkundigen deze af. Pas daarna vragen zij tijdens de artsensite om aanpassing van de medicijnopdrachten.

In hoeverre bent u het hier mee eens? [single response]

- Helemaal eens
- Eens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Geen mening>>29

16. U heeft aangegeven het ##v15## te zijn met de vorige stelling. Kunt u dit toelichten?>>29

17. Stel: De heer Van der Zwam werkt als buschauffeur. Hij zit momenteel ziek thuis vanwege een ernstige verslechtering van zijn diabetes type 2. De wijkverpleegkundige vermoedde het al, maar nu vertrouwt hij haar ook toe dat hij veel drinkt, namelijk zo'n zes halve liters bier per dag. Hij vraagt haar het niemand te vertellen. Zij geeft hieraan gehoor en licht de huisarts niet in.

In hoeverre bent u het eens met het handelen van de wijkverpleegkundige? [single response]

- Helemaal eens
- Eens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Geen mening>>19

18. U heeft aangegeven het ##v17## te zijn met de vorige stelling. Kunt u dit toelichten?

19. Stel: Bij mevrouw De Wit is het behandelplan van haar ulcus cruris vastgesteld: de huisarts schrijft ambulante compressietherapie voor. Hij laat het aan de wijkverpleegkundige om te bepalen welke verbandmiddelen zij hiervoor gebruikt.

In hoeverre bent u het eens met het handelen van de huisarts? [single response]

- Helemaal eens
- Eens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Geen mening>>21

20. U heeft aangegeven het ##v19## te zijn met de vorige stelling. Kunt u dit toelichten?

21. Stel: Een huisarts geeft een advies met betrekking tot decubitusbehandeling dat in strijd is met de gemeenschappelijke standaard van artsen en verpleegkundigen (LESA) hierover. De wijkverpleegkundige negeert het advies en volgt op eigen gezag de standaard.

In hoeverre bent u het eens met het handelen van de wijkverpleegkundige? [single response]

- Helemaal eens
- Eens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Geen mening>>23

22. U heeft aangegeven het ##v21## te zijn met de vorige stelling. Kunt u dit toelichten?

23. Stel: Een arts vraagt een verpleegkundige om alvast een infuus aan te leggen dat later zal worden gebruikt om - volgens de regels - euthanatica te geven. De verpleegkundige weigert dit om ethische redenen. Met het argument dat het hier gaat om de keuze van de patiënt, dringt de arts aan het infuus toch aan te leggen.

In hoeverre bent u het eens met het aandringen van de arts? [single response]

- Helemaal eens
- Eens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Geen mening>>25

24. U heeft aangegeven het ##v23## te zijn met de vorige stelling. Kunt u dit toelichten?

25. Stel: Een CB-arts vermoedt, door het gedrag van moeder en kind, dat er in het gezin sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling. De arts bespreekt dit met een verpleegkundige. Omdat interveniëren veel consequenties zou hebben, concluderen zij samen dat er toch te weinig houvast is om in te grijpen.

In hoeverre bent u het met deze conclusie eens? [single response]

- Helemaal eens
- Eens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Geen mening>>27

26. U heeft aangegeven het ##v25## te zijn met de vorige stelling. Kunt u dit toelichten?

27. Stel: De 84-jarige mevrouw Schuerman heeft na een val een zware ribkneuzing. Voor de pijn krijgt ze oraal diclofenac. Met het afnemen van de pijn start de wijkverpleegkundige alvast zelfstandig het afbouwen van deze medicatie.

In hoeverre bent u het hiermee eens? [single response]

Helemaal eens
Eens
Oneens
Helemaal oneens
Geen mening

28. U heeft aangegeven het ##v27## te zijn met de vorige stelling. Kunt u dit toelichten?

29. Wat is uw functie? [single response]

- verpleegkundige
- arts

30. In wat voor instelling werkt u? [single response]

- ziekenhuis
- thuiszorg/eerste lijn>>32
- verpleeg- of verzorgingshuis>>32
- revalidatie-instelling
- anders, namelijk... >>32

31. Op welke afdeling bent u werkzaam? [single response]

- Anesthesie
- Cardiologie
- Chirurgie
- Dermatologie
- Geriatrie
- Gynaecologie
- IC/MC/CC
- Interne geneeskunde
- Kindergeneeskunde
- Neurologie
- Orthopedie
- Pulmonologie
- Psychiatrie
- Radiologie
- Revalidatie
- SEH
- Urologie
- Anders, namelijk...
- Niet van toepassing

32. Wat is uw leeftijd? [single response]

- 20 jaar of jonger
- 21 tot 30 jaar
- 31 tot 40 jaar
- 41 tot 50 jaar
- 51 tot 60 jaar
- 60 jaar of ouder

33. Wat is uw geslacht? [single response]

- man
- vrouw